№ 159 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאָגעבלאַט

21-טער יאהרגאנג	9 lipca 1928 r.	מאנטאג, כ"א תמוז תרפ"ח	[illegible]

פויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען איבערגעריסען

פוילישע דעלעגאציע שוין פערלאזט קאוונא

292 מענשען דערטרונקען געווארען אין ים

קאוונא, 8. יולי (ספ. צום „ל. ט.") צוליב דעם, וואס ס'איז נישט געקומען צו קיין אויסגלייך צווישען דער פוילישער און דער ליטווישער דעלעגאציע, האט די פוילישע דעלעגאציע היינט פערלאזט קאוונא. דער פארזיצענדער האלובקא מיט זיין סעקרעטאר וועלען פערבלייבען אין קאוונא ביז דינסטאג כדי צונויפצושטעלען דעם פראטאקאל און דעם בעריכט פון די פערהאנדלונגען.

הובער זיך אפגעגעבען איין דימיסיע

דער צוקונפטיגער פרעזידענט וועט זיך פערנעהמען מיט אגיטאציע.

ניו-יארק, 8. יולי (ספ. צום „ל. ט.") צוליב דעם, וואס הובער הערט ארויסגעשטעלט פון די רעפובליקאנער אלס קאנדידאט צו פערנעהמען דעם אמט פון פרעזידענט אין די פעראייניגטע שטאטען, האט ער זיך אפגעגעבען אין דימיסיע אלס האנדעלס-מיניסטער. הובער וועט זיך איצט ווידמען אויסשליסליך דער וואהל-קאמפאניע.

אטענטאט אויף א בעלגישען גענעראל,

וועלכער איז געפאלען א טויטער אין מיטען גאס

פאריז, 8 יולי (ספ.) 2 פערזאן זיינען אנגעפאלען אין מיט'ן גאס אויף'ן גען. פרעטאגאפלאוו און איהם דערשאסען גען. פרעטאגאפלאוו איז געפאלען א טויטער אויפ'ן ארט. דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען אויפ'ן פאליטישען באדען. די מערדער איז נישט געלונגען צו כאפען.

292 פערזאן דערטרונקען געווארען אין ים

אונטערגאנגען א שיף.

סאנטיאגא, 8. יולי (ספ. צום „ל. ט.") מיט דער טראנספארט-שיף „אנגאמאס" איז פערגעקומען א גרויסע קאטאסטראפע. די שיף איז צובראכען געווארען פון די גאנצע מאנשאפט, וואס איז בעשטאנען פון 292 פערזאן איז דערטרונקען געווארען.

יוגאסלאווישער קעניג אדאפטירט דעפ. ראדיטש'ס 2 יתומים

בעלגראד, 8 יולי (ספ. צום „ל. ט.") דער יוגאסלאווישער קעניג האט אדאפטירט די 2 יתומים, וואס זיינען פערבליבען נאכ'ן טראגיש אומגעקומענעם דעפוטאט ראדיטש.

נעבעל אויפ'ן איין-ים

בעשווערט די אקציע צו ראטעווען נאבילע'ס חברים

אסלא, 8. יולי (ספ. צום „ל. ט.") דער פיהרער פון דער רעטונגס-אקציע צו ראטעווען די רעשטלעך פון דער „איטאליא"-מאנשאפט איז מודיע, אז דער נעבעל אויפ'ן אייז-ים בעשווערט צו פיהרען די אקציע.

פראנצויזישער סענאט בעשליסט צו בויען ביליגע וואוינונגען.

פאריז, 8 יולי (ספ. צום „ל. ט.") דער סענאט האט אנגענומען אײנשטימיג דעם בעשלוס צו בויען ביליגע וואוינונגען פאר דער בעפעלקערונג.

איבערגעגעבען צום דרוק דעם 2-טען באנד פון דער „ענציקלאפעדיא יודאיקא".

בערלין, (יט"א). דער פערלאג „אשכול" אין בערלין האט איצט איבערגעגעבען צום דרוק דעם 2-טען באנד פון דער „ענציקלאפעדיא יודאיקא". דער ערשטער באנד, איז ווי בעקאנט, ערשינען אין חודש יאנואר תרפ"ח. דער צווייטער באנד צוזאמען מיט אויס מיט ארויס העכסט אינטערעסאנטע מאטעריאלען פון וועלכע די ווילכטיגסטע זענען: א'אפהאנדלונג וועגען „אלף בית" פון פראפעסאר גרים; א'אפהאנדלונג וועגען די „אמוראים" מיט דער 1 מער פאלער רשימה פון אלע „אמוראים"; אן אפהאנדלונג וועגען „אנטיסעמיטיזם", וועלכער פערנעהמט 4 בויגען דרוק; אין וועלכען עס איז צום ערשטען מאל גענוי זאמעלט געווארען דער גאנצער מאטעריאל וועגען דער אנטיסעמיטישער בעוועגונג און צו אלע צייטען און אין אלע לענדער, ווי אויך וועגען „משומדים", וועלכע ענטהאלט א רייכע, גענויע סטאטיסטיק וועגען דער שמד צווישען יודען. דער צווייטער באנד ענדיגט זיך מיט דער דאזיגער לעצטער מאנאגראפיע. דער דריטער באנד וועט ערשיינען ענדע תרפ"ח יאהר

עפענטליכע אינסטיטוציעס אין א"י בעפרייט פון שטייערן.

ירושלים, (יט"א). דא איז נאר וואס פערעפענטליכט געווארען א רעגירונגס פעראָרדנונג לויט וועלכער רעליגיעזע אינסטיטוציעס, אינטערנאטען און צדקה אנשטאלטען זענען פריי פון צאהלען שטייערן.

Dr. med. DONCHIN

ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען.
צוריקגעקעהרט קיין פוילען.
נעמט אן מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג
פון 10 ביז 1 און פון 4—7 נאכמ.
מאניושקי 1 Moniuszki טעל. 9-97.

Dr. med. A. Mazur

ספעציאל-ארצט פאר הויט-, גען און מאלע-קראנק.
ווי אויך שטום און שפראך-פעהלער
האט זיך איבערגעזידעלט אויף
ווסכאדניא 65
(אנגאנג אויך דורך פיעטריק. 46) טעל. 66-01
נעמט אן פון 1½—12½ און פון 3—5 נאכמ.

Dr. med. Ludwik Rapeport

P, Narutowicza 25 (רזיפלנ) Tel. 44-1
ספעציאליסט פאר נירען-, בלאז-
און הארן-קראנקהייטען
נעהמט אן פון 12—1 מארג. און פון 4—6 אוו.

טעגליך פאקען-זעצען
ווי אויך מיט שוואדקענטמעס
ST. FELCZER
B. JOSKOWICZ
פולנאצנא 4 Północna טעל. 41-86
נעמט אן טעגליך פון 8—11 פריה און פון 4—6 נאכמ.

לעזט און אבאנירט דאס
„לאדזשער טאגעבלאט"

צו דער פערלאבונג פון אונזער ליבער קוזינע
שרה האמבורסקא
מיט ה' דוד גוטשטאט
ווינשען מיר פיל גליק און צופרידענהייט
משה דוד האמבורסקי און פרוי.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן 10-יעהריגען יובילעאום
פון צענטראלען כוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין
אויף לאדזשער וואיעוואדטשאפט (פעטריקאווער 10),
ערשיינט אין קורצען א אילוסטרירטער

יובילעאום-
אלמאנאך
(פראכט-אויסגאבע)

אונטער דער רעדאקציע פון י. אפטעקמאן
און דיר. מ. ארבאך.

אין דעם אלמאנאך געהט ארײן א געשיכטליכער איבערבליק פון די 10 יאהר עקזיסטענץ, אויך פאטאגראפיעס און אויטאביאגראפיעס פון די ערשטע גרינדער, פערוואלטונגס-מיטגלידער פון די 10 יאהר, מיטגלידער פון די שיעדס-געריכט און שאצונגס-קאמיסיעס, אויך פון די מיטגלידער. וואס קענען פארדינטעטען פאר'ן צענטראלען כוחרים-פעראיין.
אינפארמאציעס ערטיילט דיר. ארבאך אין די ביורא-שטונדען.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער פאטער, שוויגער-פאטער, גרויס-פאטער, ברודער און אנקעל

נ"ע אברהם יוסף
מאנעלא
אין עלטער פון 68 יאהר.

די לוי' קומט פאר היינט, מאנטאג, כ"א תמוז 12 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז פיעטריקאווער 16, וועגען וואס ס'טיילט מיט
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער לאנגיעהריגער פערוואלטונגס-מיטגליד און מיטגרינדער פון אונזער פעראיין

נ"ע
אברהם יוסף מאנעלא

צו דער לוי', וואס קומט פאר היינט, מאנטאג, 12 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז פיעטריקאווער 16 ווערען אלע מיטגלידער געבעטען פינקטליך צו ערשיינען.
די פערוואלטונג פון פראפעסיאנעלען הויז-פערוואלטער-פעראיין אין לאדז.

Dr. Niewiażski

SIENKIEWICZA 34, tel 59-40
ספעציאל-ארצט פאר סיפיליס, טריפער און פענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 3—9 אוונט.
זונטאג און חגאות פון 1—11 פריה.

Gimnazjum Męskie
Z prawami Gimnazjum Państwowych
L. Szakina w Łodzi, Piotrkowska 16
די קאנצלעריע פון גימנאזיום איז אפען יעדען מאנטאג און דאנערשטאג פון 10 ביז 12.

העלענאוו! זונטאג, דעם 22-טען יולי העלענאוו!
זומער-פרעסע-רעדוטא
אלימפישע שפילען, גרויסע פאנטאז ע-לאטעריע, יום טוב פון ליד, אויטא-ראכעט, אויטא-בלומען-קארסא, הומאריסטישע
מעטש פון דיסע מיט מאנערע, קינדער-פערוויילונג, בלומען-מאמע אויף גאנדאלן, באלעט-דיווערטיסמענט, 3 ארקעסטערס

אמעריקאניש-פראנצויזישע פריינדשאפט

דער יסוד פון וועלט-שלום — ערקלערט פרעזידענט קולידזש

פאריז, 8. יולי (א. ח.) די היגע צייטונגען טיילען מיט, אז אויף דער סענדזשוליפעל... פרעזידענט דומערג, וועלכער האט לכבוד דעם נאציאנאלען יום-טוב פון די פאראייניגטע שטאטען צוגעשיקט א באגריסונג צום פרעזידענט קולידזש, איז וועלכער דער פראנצויזישער פרעזידענט שטעלט פעסט, אז די פריינדשאפט צווישען פראנקרייך און אמעריקא, וועלכע איז איצט שטארקער ווי ווען עס איז, וועט פערשטארקען דאס גרויסע שלום-ווערק. האט פרעזידענט קולידזש צוגעשיקט א תשובה, אין וועלכער ס'ווערט אונטערגעשטראכען, אז די פריינדשאפטליכע באציהונגען צווישען אמעריקא און פראנקרייך זיינען אזוי שטארק, אז זיי קענען דינען אלס יסוד צו פערפעסטיגען דעם וועלט-שלום.

די לויה פון די 48 ארבייטער, וואס זיינען אומגעקומען בעת דער קויהלען-גרובען קאטאסטראפע

פאריז, 8. יולי. (סב.) געלטען איז פארגעקומען די לויה פון די 48 קרבנות, וואס זיינען אומגעקומען בעת דער קאטאסטראפע אין קויהלען גרובען אין ראשע לא מאליער. נאך די 48 קרבנות זיינען נאכגעגאנגען דעלעגאציעס פון אלע פראפעסיאנעלע ארבייטער פעראיינען. אין דער לויה האבען זיך באטייליגט 40 טויזענד פערזאן. ס'האבען זיך העררשט אפגעשפילט הארצרייסענדע סצענעס, בעת וועלכע פיל משפחות פונ׳ם נישטלגעדער פון די אומגעקומענע האבען געחלש׳ט.

די רעגירונג און שטאטישע רעגירונגען האבען צוגעשיקט ספעציעלע קאנדאלענץ טעלעגראמען צו דער פראנצויזישער רעגירונג.

81 הייזער אוועק מיט'ן רויך

נעוואלדיגע שרפה ביי בארנאוויטש.

בארנאוויטש, 8. יולי. (סב.) אין דארף וואלנא איז אויסגעבראכען א שרפה, בעת וועלכער ס'זיינען פערברענט געווארען 81 וואוינהייזער. די שרפה איז ענטשטאנען דורך קינדער, וועלכע האבען אנגעצונדען שטרוי.

פויליש-דייטשע אונטערהאנדלונגען מכח א האנדעלס-אפמאך

וועלען בקרוב בעניים ווערען

בערלין, 8. יולי. (סב.) אין די היגע דיפלאמאטישע קרייזען שמועסט מען, אז די אונטערהאנדלונגען וועגען שליסען א פויליש-דייטשען האנדעלס-טראקטאט וועלען איצט בעניים ווערען און וועלען געפיהרט ווערען מיט א שנעלערען טעמפא ווי ביז איצט. צו דעם צוועק איז געקומען קיין בערלין דער דייטשער אמבאסאדאר אין ווארשא ראשער, וועלכער האט אנגעפירט די דייטשע רעגירונג איבער די שטימונגען, וואס הערשען אין פוילען מכח די אונטערהאנדלונגען.

פדי צו דערפיהרען די אונטערהאנדלונגען צו א גינסטיגען רעזולטאט, רעכענט מען, אז ד"ר הערמעס, דער פיהרער פון דער דייטשער דעלעגאציע, וועט פערטרעטען ווערען אויף אן אנדערען.

שטערונגען ביי דער קאלאניזאציע-טעטיגקייט אין בירא-בידזשאן.

מאסקווא (יט"א). די פלעגער, וואס זיינען דורך דעם „קאמזעט" אויסגעארבייטעט געווארען וועגען צושטעלען די ערד אין בירא-בידזשאן, זיינען פונקטליך איצט צושטערט געווארען צוליב טאגעל און צעשר אורזאכען.

עס איז דערהאלטען געווארען א ידיעה אז די טראקטארען וואס דארפען די מאשינען פון אמעריקא קומען ווילאדיוואסטאק פאר בירא-בידזשאן, וועלען אנקומען מיט עטליכע וואכען שפעטער.

די יודישע איבערוואנדערער אין בירא-בידזשאן וועלען באקומען פון דער מלוכה קרעדיטען הילף ניט מעהר ווי צו הונדערט רובעל אויף א פאמיליע. די גרעסטע טייל פון די איבערוואנדערער וועלען באקומען קרעדיטען אינדרויס, אז די רעגירונג וועט זיי געבען קרעדיטען צו צוויי הונדערט רובעל אויף א פאמיליע און דאס אויף אויסצוצאהלען אין משך פון 27 יאהר צייט.

צווישען די איבערוואנדערער הערשט דערפיבער א פערצווייפעלטע שטימונג.

עס איז אויך בעוואוסט געווארען, אז...

מארשאל פילסודסקי אין רומעניען

בוקארעסט, 8. יולי. (סב.) מארשאל פילסודסקי איז היינט אנגעקומען אין קאנסטאנצא, וואו דער מארשאל פערברענגט די וואכע פון ד"ר... פון רומעניען און ער איז גלייך אוועק... וואקאציעס, א פאלאץ.

צוזאמענשטויס צווישען פאליציי און קאמוניסטען אין גריכענלאנד

סאלאניקי, 8. יולי (סב. צום „ל. ט.") אין צוזאמענהאנג מיט'ן שטרייק אין די טאבאק-פאבריקען, האבען די קאמוניסטען איינגעארדנעט א פערזאמלונג, בעת וועלכער ס'איז געקומען צו א צוזאמענשטויס מיט דער פאליציי. אסך ושטנדערם איז פערוואונדעט געווארען.

רעליגיעזע קאמפען אין אינדיען

16 פערזאן זיינען דערהרג'עט געווארען.

קאלקוטא, 8 יולי (סב.) אויף איינע פון די היגע הויפט-גאסען איז אויסגעבראכען א בלוטיגע שלאכט צווישען די מאהאמעדאנער און די בראמענער. דער קאמף איז אויסגעבראכען אויפ'ן רעליגיעזען באדען. 16 פערזאן זיינען דערהרגעט געווארען.

דערשאסען העכערע רוסישע באאמטע פאר בעגעהן מיסברויכען

ריגא, 8 יולי (סב.) אין רוסלאנד זיינען בעשאסען געווארען אחדינע העכערע באאמטע פאר בעגעהן מיסברויכען. דערונטער איז דערשאסען געווארען דער פיהרער פון צאל-אמט אין באטום ושארדאן. קארטאוו און דער קאנטראלער גאגיבערידזע.

אויך אין בעריסטאק זיינען ענטדעקט געווארען ערנסטע מיסברויכען.

פון מיר־וואכ'דיגע הוראגאן האבען גע-ליטען פיל ארימע יוד. מארק-שטעהער

דער שרעקליכער יריד אין קאזשימינסע

פון אונזער ספעציעלען קארעספאנדענט

קאזשימיערזש (בוי קאליש) היינ-טיגען מיטוואך איז געווען אין אונזער שטעדטעל יריד. ס'זיינען זיך צונויפגע-פאהרען סוחרים און פויערים פון דער גאנצער אומגעגענד. דער מארק איז גע-ווען ממש געפאקט מיט מענשען און סחורות. צוליב דעם שעהנעם וועטער, וואס איז געווען אין דער פריה, האט מען גוט געלייזט. פלוצלונג ארום 12 בייגעיער מיטאג האט זיך דער הימעל בעדעקט מיט שווארצע כמארעס און בעלד האט זיך איבערגעטראגען איבער דער שטאדט א שרעקליכער הוראגאן. בוימער זיינען געפלויגען ווי שטעקעלעך. סטאדעלעס זיינען אומגעפאלען און דע-כער האבען זיך געטראגען אין דער לופט ווי פויגעל. צווישען די סוחרים איז ענטשטאנען א מוראדיגע פאניק. ווייערע סחורות האבען זיך צוטראגען איבער'ן גאנצען שטעדטעל. צום ערגסטען האבען אבגעשניטען די הימעל-באכערס די לופט איז פול געווען מיט הימלען און קאפעלושען. דער הוראגאן איז גע-גאנגען מיט אזא קראפט, אז מיעל בהמות, קיה, קעלבער און פערד זיינען דער-הרג'עט געווארען פון די שטאלען, וועל-כע זיינען אויף זיי אראפגעפאלען. נישט שוואכער איז געווען דער הוראגאן אין דער אומגעגענד. אויס'ן גאנצען וועג צווישען בלאשקי און קושיטינקע זיינען די בוימער, מאמאלען אלטע אויסגעריסען געווארען און דער שטורם-ווינד האט זיי אוועקגעטראגען אויף צעהנדליגער ווייט.

פון ספארט-לעבען

די נעכטיגע מעטשען פאר דער פוסבאל-מייסטערשאפט פון דער פוילישער עקסטרא-ליגע ביים פ. ז. פ. נ.

גרויסער נצחון פון ביידע לאדזער מאנשאפטען

„טוריסטען" — „ווארשאוויאנקא" (0:1) 0:3

„וויסלא" — „ל. ק. ס." (4:0) 4:2

„משארני" — „פאלאניא" (0:1) 0:3

„ט. ק. ס." — „שלאנסק" (0:1) 0:7

„י. פ. צ." — „קראקאוויא" (1:1) 1:1

„לעגיא" — „ווארטא" (0:0) 1:0

צווישענשטאטישער פוסבאל-מעטש

פראסא — לעמבערג 3:4

לאדזער קרייז פוסבאל מייסטער-שאפטס-מעטשען

„הכח" — „ל. מ. ס." 0:2

„קראפט" — „סמשעלעץ" 1:9

דער יודישער ארבייטער-קלוב „קראפט" איז דער יונגסטער ספארט-קלוב, וועלכער האט שוין 7 פונקטען (5 מעטשען) אין דער מייסטערשאפטס-טאבעלע. דער נעכטיגער מעטש איז געווען בעזונדערס אינטערעסאנט, הגם „קראפט" איז ארויסגעטרעטען מיט 2 רעזערוו-שפילער האבען זיי בעוויזען צו בעזיגען דעם פיי עלמערן געגנער.

הייזער-פערוואלטונגען

מיט גלייכצייטיגער ערלעדיגונג פון שטייער-זאכען איבערנימט גוט פראקטיצירטער פערוואלטער, בעסטע רעפערענצען.

Ch. Regenwetter

Häuserverwaltungen & Bücherrevisionen

Berlin S. 14, Alte Jacobstr. 47.

Telefon: Dönkoff 4337.

די שטורמישע קאנפערענץ פון די אמערי-קאנער ציוניסטען אין פיטסבורג

ד"ר חיים רופט אן א טייל דעלעגאטען אוואנטוריסטען.— ליפסקי'ס נצחון

די 31-סטע יעהרליכע קאנפערענץ פון די אמעריקאנער ציוניסטען אין פיטס-בורג האט, ווי מיר האבען שוין טעלע-גראפיש מיטגעטיילט, געבראכט א פול-שטענדיגען זיג דעם אפיציעלען לאגער (ליפסקי'ס אנהענגער).

שוין ביי דער ערעפענונג פון דער „קאנווענשאן" האט זיך ארויסגעוויזען, דאס עס זיינען פערהאן זעהר קנאפע אויסזיכטען אויף א פרידליכען אויסגלייך צווישען דער אפיציעלער אדמיניסטרא-ציע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע מיט דער אפאזיציע אין די ניקרידיגע אלע שטרייט-פראגען. שוין די ערשטע אבשטימונג וועגען די וואהלען פון א פרעזידיום פון דער קאנפערענץ האט קלאר געמאכט, דאס די אדמיניסטראציע בעזיצט א בעדייטענדע מעהרהייט. די פיהרער פון דער דאזיגער מעהרהייט האבען זיך אבער נאך געוואקעלט צו ניתען די לעצטע קאנסעקווענצען פון זייער שטארקייט און זיינען גענייגט געווען אויף הנחות פאר דער אפאזיציע, כדי דער קאנפליקט זאל נישט ענהאלטען אויך נאך דער קאנפערענץ.

פון בעריכט פון דער ווערפיקאציע-קאמיסיע איז געווען צו זעהן, דאס פון די אנוועזענדע דעלעגאטען געהער-ען 385 צו דער ציוניסטישער ארגאני-זאציע פון די פעראייניגטע שטאטען און 231 צו דער ציונ. פרויען-ארגאניזאציע „הדסה" און צום ארדען „בני-ציון".

ווען לואי ליפסקי איז ערשינען אין זאל, האט איהם די מעהרהייט געמאכט א שטורמישע אוואציע, וואס האט געדוי-ערט 15 מינוט. ה' ליפסקי האט אפגעג-לאדען דר. ווייצמאן און דעם פיה-רער פון דער אפאזיציע ריכטער יוליאן מאק צו פערנעהמען א פלאץ נעבען איהם אויף דער טריבונע. מצד דער מעהרהייט איז פארגעשלאגען געווארען אויסצוזיכענען לואי ליפסקי אלס עהרען-פרעזידענט. די אפאזיציע האט בעגעגענט דעם דאזיגען פארשלאג מיט א שטורמי-שען פראטעסט. ראבערט שאלד האט פארגעשלאגען אויסצוזיכענען דר. סטע-פען וויז אלס וויצע-פרעזידענט. דר. וויז האט אבער אבגעווארפען דעם פאר-שלאג און איז ארויסגעטרעטען געגען דער אדמיניסטראציע מיט זייער וועל-כער ווי „פארטמאישקעס", „פערזענלי-כע פריוילעגיעס" א. א. וו. די מעהרהיים האט איבערגעריסען דעם רעדנער מיט פראטעסט-אויסרופען. ווען דר. וויז האט געברויכט דעם אויסדרוק: „ראודיס" (אוואנטוריסטען) — איז ענטשטאנען א שטארקער טומעל, מען האט געשריען; „איהר מוזט זיך ענטשולדיגען"! דר. וויז האט דאן פערלאזען די טריבונע מיט די ווערטער: „די קאנפערענץ וויל מיך נישט אויסהערען", אבער גרופע האט בסדר געזונגען: „מיר ווילען הערען וויי-ז'ן"! דער ריכטער לואיס, וועלכער האט געפיהרט דאס פרעזידיום, איז ענד-ליך געלונגען צוריקשטעלען די ארד-נונג און מעגליך מאכען דר. וויז'ן צו פערענדיגען זיין רעדע.

נאכהער האט געגעבען דאס ווארט לואי ליפסקי, וועלכער האט אין זיין רעדע אויסגעמיטען צו בעריהרען די אי-נערליכע קאמפען אין דער אמעריקא-נער ציוניסטישער ארגאניזאציע, האט זיך לענגער אבגעשטעלט אויף דער בעהאנד-לונג פון דער נייער ארדנונג, וואס האלט ביים ענטשטעהען אין ארץ-ישראל. ער האט אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט מיט דער פאליטיק פון דר. חיימאן אין דער פראגע פון דער „יודישער אגענץ". „אה! דעם גוטען ווילען פון טימבאזער פון ענגלאנד", האט געזאגט ה' ליפסקי „קענען מיר ניך נישט בעגנעהן. אנ'איני-פויגזאמע האלטונג געגענאיבער ענגלאנד איז אפשר געוואונשען בנוגע איינצעל-הייטען אבער אלס אנ'אלגעמיינער גייס-טיגער שטאנדפונקט, וואלט אזא אומבוי-זאמקייט געווען א נישט ריכטיגע זאך און א סימן פון קורצזיכטיגקייט".

דער בעריכט פון דעם אדמיניסטרא-טיוו-קאמיטעט וועגען דער טעטיגקייט אין איז נאך א 5-שעה'דיגער זעהר בעלעבטער דעבאטע אנגענו-מען געווארען מיט א גרויסער מעהרהייט פון 398 געגען 159 שטימען. דאס בעג-קאנטמאכען דעם רעזולטאט פון דער אבשטימונג האט ארויסגערופען א שטור-מישע אוואציע פאר לואי ליפסקי און די פיז איצטיגע אדמיניסטראציע. נאך דער אבשטימונג האט ד"ר וויז אבגעזאגט צו ערשיינען, אז זיינע בעמערקונגען אויף דער פרוהערדיגער זיצונג וועגען „פערזענליכע פריווילעגיעס" און „פארט-מיזאישקעס" פון דער אדמיניסטראציע זיינען געווען שלעכט פערשטאנען. „קיין שום בעדייטונג פון וועלכען עס איז ריכ-טער — האט געזאגט ד"ר וויז — קאן נישט פערמינדערן אונזער אנערקענונג פון ליפסקי'ס 30 יעהריגען ראשאנט פון דער אין איבערגעגעבנהייט פאר'ן ציוני-זם".

דאן דעלעגאט מארים מאמעל האט איהם איבערגערעכענט מיט די ווערטער: „אויב אונז שוין צו שפעט, פארוואס האט איהר עס נישט געזאגט נעכטען פאר דער אבשטימונג איבער דער ער-רעגען פרעזידענטשאפט?"

ווי עס דערוויזט זיך די יודישע טע-לעגראפען אגענטור, זיינען די אונטער-האנדלונגען צווישען דער מעהרהייט און דער אפאזיציע, אונטער דער פיה-רונג פון ריכטער מאק וועגען קומען צו א פערשטענדיגונג, איבערגעריסען געווא-רען, ווייל מאק האט געשטעלט אלס פאר בעדינג פאר ווייטערדיגע אונטערהאנד-לונגען דאס פערשטערקען אויסשליסען לואי ליפסקי'ן פון דער ציוניסטישער הנהגה.

ווען די פערטרעטער פון דער אפאזי-ציע האבען דאן פערלאזען די זיצונג, זיינען דער „בורנער קאמיטעט פאר שלום און ווידער-אייפבוי" און די גרופע פון ד"ר קאפלאן געגאנגען צו א הסכמה וועגען דעם צוזאמענשטעל פון דער ליסטע פון א „9 קאמיטעט" און א ראט פון 40 פערזאן. אויף דער דאזיגער ליסטע האט פיגורירט אויך ליפסקי אלס פרעזידענט פון דער ארגאניזאציע.

ווי מיר האבען שוין טעלעגראפירט, האט דער פלענום פון דער קאנפערענץ מיט א בעדייטענדער מעהרהייט אויס-גע אויסגעוועהלט לואי ליפסקי'ן אלס פרעזידענט פון דער אמעריקאנער ציוני-סטישער ארגאניזאציע און אויפ'ן סאמע-דינגען ארגאניזם פעריאר. ה' ליפסקי האט די וואהל אנגענומען און ערקלערט די העלענאמען, רעפערענץ אלע אנגעשטעלטע צו אחדות און הארמאנישער צוזאמען-ארבייט פאר'ן געמיינזאמען אידעאל.

א צאהן-דאקטאר א שווינדלער, אנ'אפעריסט און א פערפיהרער

געכטען האט מען דעם תכשיט ארעסטירט אין לאדז און אפגעפיהרט קיין פויזען.

(פ) מיט איניגע טעג צוריק זיינען געקומען קיין לאדז איניגע באאמטע פון קרימינאל-פאליציי פון פויזען, וועלכע האבען ארעסטירט א געוויסען ד"ר רוים, א צאהן דאקטאר, וועלכער האט געארבייט אין ד"ר זשארשעווסקי'ס קליניק. דער ארעסט פון רוים'ן האט ארויסגערופען א שטארקע איבערראשונג און די הויגע רענטגענישע קרייזען.

דער היגער אויספארשונגס-אמט האט פעסטגעשטעלט, אז דער ערשטער רוים איז פערמישט אין א רייהע אפערעס און זיין פערגאנגענהייט איז זעהר רייך מיט כל עבירות שווינדלערייען און נישט קיין איבעריג שעהנע מעשים.

זיין ערשטען אויפטריט האט רוים גע-האט אין פויזען, וואו ער האט זיך פאר-געשטעלט אלס דאקטאר, בעלייגענדיג פאלשע דאקומענטען. רוים האט בעוויזען צו געווינען דעם צוטרוי ביי די געזונדער אינ-וואלידער, וועלכע האבען איהם געשטיצט געלד אויף א וואוינונג און מעבעל. נאכ-דעם, ווי ס'האט זיך דערוויזען, אז רוים איז א געוועהנליכער טעכניקער פון לעמ-בערג, וועלכער איז געווען געצוואונגען פון דארט צו אנטלויפען צוליב זיינע מעשים מובים, האט ער עוקר געווען פון פויזען און געקומען קיין פויזען. דארט האט ער זיך איינגעארדענט אנ'ערשט-קלאסיגע דענטיסטישע קאבינעט. דאס מזל האט איהם צוגעשפילט און ער האט באלד בעקומען א פלאץ אין דער פויזנער עלימע. רוים האט זיך אויסגעצייכנט און א חתן געווארען פאר א טאכטער פון א רייכען פויזנער סוחר. דער מחותן זיי-נער האט גאבער געוואלט בעקומען געוויסע אינפארמאציעס וועגען זיין צוקונפטיגען איידעם און דא איז ער דערגאנגען, אז רוים איז אין לעמבערג פערגאנגען א רייה שמוציגע פערברעכענס. ער האט געשווינדעלט מיט מאדענן און זיין עיקר פרנסה איז בעשטאנען דערין צו בעשאפען זיך מיט יונגע מיידלעך, זיי אויס-צונוצען, צוצונעמען דעם גאנץ און דער-נאך זיי ווייזען די טיר. דער פויזנער סוחר האט תיכף ווענען דעם מודיע גע-ווען דער פאליציי, אבער אויך דאס מאל איז געלונגען רוים'ן צו ענטקומען און ער האט מוכה געווען פאר מיט זיין אנווערטרויטע.

פארשטעלענדיג זיך אלס צאהן דאק-טאר האט איהם ד"ר זשארשעווסקי ערגע גענומען אלס אסיסטענט און זיין קלי-ניק און איהם אנגעטרויט אפילו א כפוד ציטעל צוימער.

12 טעג האט רוים געארבייט ערהליך און דערנאך איז ער אין קליניק און איזן 13. טאג איז געקומען פאליציי און איהם אבגע-פיהרט אנשטאט א שטאדטישער ווארק קיין פויזען.

פון פויזען וועט מען דעם תכשיט צו-ריקפיהרען קיין לאדז, וואו ס'וועט פאר-קומען דער פראצעס געגען אלע ווען המאים פון לעמבערג, באזען און פויזען.

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר געפינט זיך פון 6 ביז 7 אין אוונט.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

דרוקעריי: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

די נייע דייטשע רעגירונג — נאר א „סעזאן-קאבינעט"?

אין דייטשלאנד האט זיך מיט מזל געעפענט דער פארלאמענט און א נייע רעגירונג האט זיך פארגעשטעלט פאר די פאלקס-פערטרעטער. שווער איז צוגעגאנגען די בילדונג פון נייעם קאבינעט. נאך די וואהלען, וואס זיינען פארגעקומען אין דייטשלאנד, האבען די סאציאליסטען אבגעהאלטען א גרויסען נצחון און זיי זיינען די גרעסטע פארטיי אין פארלאמענט. לויט דעם מנהג פון פארלאמענטאריזם, דארף די גרעסטע פארטיי איבערנעמען די בילדונג פון א מיניסטערען-קאבינעט און דער פרעזידענט הינדענבורג האט טאקי איבערגעגעבען דעם פיהרער פון די סאציאליסטען, הערמאן מילער, ער זאל צוזאמענשטעלען די רעגירונג. אבער דא האבען זיך אנגעהויבען די אמת'ע שוועריגקייטען.

די וואהלען האבען געבראכט א גרויסען נצחון די סאציאליסטען אבער נישט קיין גאנצען נצחון. איבערהויפט האבען די מיטעלע פארטייען, די דעמאקראטען און פאלקס-פארטיי פערלוירען א סך מאנדאטען. די גרעסטע מפלה האבען געהאט די רעכטע, די נאציאנאליסטען און „פעלקישע". אבער די מפלה איז געווען א צו קליינע, זיי בילדען דאך נאך בעדייטענדע פראקציעס אין פארלאמענט. אויך די קאמוניסטען זיינען ארויס פון די וואהלען געשטארקט.

ביי אזא לאגע איז די בילדונג פון א רעגירונג דורך א סאציאליסט אנגעקומען זעהר שווער. זיך שטיצען בלויז אויף די אויסגעשפראכענע רעפובליקאנער אויף דער „ווייטמארער קאאליציע" — ווי מען רופט, ד. ה. אויף די סאציאליסטען, קאטוילישער צענטער און די דעמאקראטען, וועלכע האבען אין זייער צייט אין ווימאר געלעגט דעם יסוד צו דער דייטשער רעפובליק, קען מען נישט, ווייל זיי אלע צוזאמען בילדען נאך נישט קיין מעהרהייט. מען מוז דערום אנקומען צו דער דייטשער פאלקס-פארטיי, וואס האט א פאר צעהנדליג דעפוטאטען, אבער מיט דער פארטיי איז מען נישט גאנץ זיכער. איהר פיהרער ד"ר שאלץ שטעהט מיט איין פוס אין לאגער פון די נאציאנאליסטען און ער האט געשטעלט פאדערונגען, וואס מען האט זיי נישט געקענט נאכגעבען. אזוי, למשל, האט ער פערלאנגט, מען זאל גלייך נעמען בויען א פאנצער-שיף, וואס דארף קאסטען שווערע מיליאנען. ער האט פערלאנגט, מען זאל גלייך ארייננעמען א פארשטעהער פון זיין פארטיי אין דער פרייסישער רעגירונג.

לאנג האבען זיך געצויגען די פערהאנדלונגען. דער מלוכה-פרעזידענט הינדענבורג האט ארויסגעוויזען גרויס געדולד, ווען ער האט נישט איבערגעגעבען א צווייטען, א פארשטעהער פון אנ'אנדער פארטיי די מיסיע צו בילדען דעם קאבינעט. אזוי ווי די פערהאנדלונגען מיט די פארטייען האבען קיין רעזולטאט נישט געבראכט, האט ה' מילער געבראכען מיט דער טראדיציע צו פערהאנדלען מיט די פארטייען און האט זיך בעגנוגט מיט דער ענגלישער מעטאדע, צו פערהאנדלען מיט פערזאנען. אזוי ארום איז געשאפען געווארען דער קאבינעט פון פערזענליכקייטען.

א קאבינעט פון פערזענליכקייטען, — דאס רעדט זיך נאר אזוי. אלע פארטייען זיינען פאקטיש פערטרעטען, ווייל יעדער פון די מיניסטארען געהערט צו א פארטיי. אויך די פאלקס-פארטיי איז פערטרעטען דורך שטרעזעמאנ'ען, דעם מיניסטער פון אויסערן. עס האט אבער א מעלה די איצטיגע פארם, וואס די פארטיי קען נישט אברופען איהר מיניסטער, ווייל זי האט איהם נישט געשיקט.

די פראגראם-רעדע פון נייעם מיניסטער-פרעזידענט הערמאן מילער איז געווען גאנץ בלאס. קיין נייעס האט מען נישט געהערט, אלץ די אלטע הבטחות וועגען שלום, וועלכער קען געזיכערט זיין, ווען די ריין-געגענד וועט ווערען גערוימט; וועגען די רעפאראציע-קאסטען, וואס דייטשלאנד דארף צאהלען לויט דעם דייוויס-פלאן און וואס עס וועלט געהען א יושר, עס זאל געענדערט ווערען לטובת דייטשלאנד א. א. וו. בנוגע דער אינערער פאליטיק האט ער גערעדט האלבע ווערטער און מען קען זיך נישט מאכען קיין קלארע פארשטעלונג וועגען דער ריכטונג פון דער רעגירונג.

דערפאר אבער איז מען זיכער, אז די פערזאנען, וואס זיינען אריינגעטרעטען אין קאבינעט, זיינען ווירקליך פערזענליכקייטען. יעדער פון זיי שטעלט מיט זיך עפעס בולט'ס פאר. אזעלכע מענשען, ווי שטרעזעמאן, הילפערדינג און סעווערינג שטעלען מיט זיך, יעדער פאר זיך פאר, א פראגראם. דאס זיינען נעמען, וואס זיינען גענוג בעקאנט דער דייטשער עפענטליכקייט און אויך דער ווייטער וועלט זיינען זיי נישט פרעמד. עס וועט זיין אנ'ארבייטס-קאבינעט, אונטער דער אנפיהרונג פון סאציאליסט מילער, וועלכער האט אין זיין רעדע כמעט פערגעסען אן סאציאליזם און דאס גיט די בעסטע גאראנטיע, אז מען וועט מיט איהם קענען ארבייטען.

עס פערשטעהט זיך, אז די רעכטע זיינען שטארק נישט צופרידען מיט דעם, וואס עס האט זיך איינגעגעבען צו שאפען א קאבינעט און זיי אינגאנצען אויסמיידען, ווייל אין דער פריהערער רעגירונג האבען די נאציאנאליסטען געהאט א שטארקען איינפלוס, דער מיניסטער פון אינערן איז געווען זייערער א מענש. זיי רופען דערום אן דער נייער רעגירונג „סעזאן-קאבינעט" ד. ה. אז ער וועט זיך נאר האלטען איבערן זומער, ווען דער פארלאמענט איז סיי ווי נישט טעטיג.

די פראקטיק וועט ווייזען, ווי ווייט זיי האבען א טעות געהאט.

ש. י. סטופניצקי

דער יודישער מצב אין ליטע.

דאנציג, (יט"א). דער רעדאקטאר פון דער „יודישער שטימע" אין קאוונא, ה' משה כהן, וועלכער האט לעצטענס געמאכט אין דאנציג, האט אין א געשפרעך וועגען דער לאגע פון די יודען אין ליטע ערקלערט פאלגענדעס: זינט דער לעצטער צייט האט זיך די לאגע פון די יודען אין ליטע פיל פערערגערט. אויף דעם קולטורעלען געביט ווערט איצט געפיהרט זעהר א לעבהאפטע ארבייט, אזוי צום בייספיל, אנגעהויבענדיג פון די קינדערגערטנער און ענדיגענדיג ביז פאלקס-אוניווערזיטעטען, אין הסכם מיט זיין אלטע טראדיציע פון ערציהונג, האט דער ליטווישער יוד, געבויט זיינע שולען אין דער העברעאישער שפראך 90 פראצענט יודישע קינדער לערנען זיך, אין די העברעאישע שולען פון „תרבות" און בית הענ־טיגע מצב געפינען זיך אין ליטא לערך 20 קינדער גערטנער, 100 פאלקס שולען 6 מיטעל-שולען, 11 גימנאזיעס, 1 לעהרער-סעמינאר, וואו די אונטערריכטס-שפראך איז העברעאיש. אפילו די ארטאדאקסען זיינען בעצוואונגען אינצופיהרען העברעאיש.

פון די 14.000 קינדער לערנען 10.000 אין די „תרבות-שולען", 1000 אין „יבנה"- און די יודישיסטישע שולען לערנען בלויז 5% קינדער.

די ליטווישע רעגירונג האט היינטיגעס יאהר געשטיצט דאס יודישע שול-וועזען מיט א סכום פון 60.000 דאלאר. די רעגירונג האט געשטיצט 70% פון בודזשעט.

די עקאנאמישע לאגע פון די ליטווישע יודען איז נישט קיין בעפרידיגטע.

ארום דעם מארד פונ'ם פאריזער י.ט.א.-דירעקטאר

אדוו. טארעס וועט פערטיידיגן די אינטערעסען פון דער משפחה פון ערמארדעטען

פאריז, (יט"א). די אויספארשונג ארום דעם מארד פון פאריזער י.ט.א.-דירעקטאר יעקב גאלדפערב, וואס איז פאשעהען סוף מאי ה. י., איז נאך נישט פערענדיגט געווארען. מיט דער אויספארשונג פיהרט אן דער ריכטער מונשער, מיטגליד פון פאריזער אפעלאציע געריכט. די פערטיידיגונג פון דעם מערדער י. פערנער האבען איבערגענומען די אדוואקאטען מינאר און קאמ. דער בעריהמטער פערטיידיגער פון שלום שווארצבארד אדוו. טארעס וועט פערטיידיגען די אינטערעסען פון דער פאמיליע פון ערמארדעטען, וועלכע וועט אויך זיין רעפרעזענטירט דורך מ. גאלדשטיין, געוו. אדוואקאט פון אפעלאציע געריכט אין פעטערסבורג.

* * *

פאריז, (יט"א). די טאג איז אנגעוויזען געווארען אנ'הזכרה אויפ'ן קבר פון יעקב גאלדפערב, געוו. דירעקטאר פון פאריזער י.ט.א. ביורא, וואס איז ערמארדעט געווארען דעם 23-טען מאי ה. י. אויפ'ן יודישען בית עלמין אין פאריז האט זיך פערזאמעלט צו דער הזכרה א בעדייטענדע צאל פון פערשטארבענעמ'ס פריינד און בעקאנטע.

„אז אך און וועה איז צו די יודען"

בוקארעשט (יט"א). אונטער דעם דאזיגען קעפעל שרייבט דער „קוריערול איזראעליט" פאלגענדעס:

„די פארלאמענטארישע קאמיסיע אויף צוטיילשטעלען דעם שפראך-קאנצעפט האט בעשלאסען, צום ארטיקעל וועגען שטאטישע מאגיסטראטען צוצושטעלען פאלגענדעס:

אין פאל, ווען עס ווערט בעגאנגען א מארד אדער אנ'אנדערער פערברעכען בשעת א צוזאמענשטויס און ווען די שולדיגע זיינען אומבעקאנט, וועלען בעשטראפט ווערען אלע איינוואוינער איינ'ם צוזאמענשטויס. ליידען גיט דעם טעקסט אהן פירושים, און פערשטעהט, אז אין פאל פון צוזאמענשטויסען, אדער אנטיסעמיטישע „אינצידענטען" וועלען בעשטראפט ווערען אלע איינוואוינער — סיי אין פאל ווען זיי האבען געשלאגען, סיי ווען זיי האבען בעקומען קלעפ — דעמאלט, ווען די שולדיגע וועלען זיין... אומבעקאנט. עס ווענדט זיך אך און וועה צו די יודען!...

דער סענסאציאנעלער פראצעס פון אדוואקאט סליאזבערג געגען „ניו-יארק" און „עקוויטייבל"

ווי אזוי איז געקומען דערצו, אז ביידע פערזיכערונגס-געזעלשאפטען זאלען מסכים זיין צו צאהלען 15 סענט פון א רוסישען רובל פאר זייערע פאליסען? — טויזענדער יודישע פאמיליעס אין פוילען פעראינטערעסירט אין דעם דאזיגען פראצעס

(א בריף פון ניו-יארק) — פון ל. ס.

צעהנדליגע טויזענטער נפשות און ארום הונדערט מיליאן דאלאר פיגורירען אין דעם פערוויקעלטען און סענסאציאנעלען פראצעס, וואס דר. הענריך בעריסאוויטש סליאזבערג, דער פיהרער פון רוסישען יודענטום און בעריהמטער רוסישער אדוואקאט, האט פערפיהרט געגען די צוויי גרויסע אמעריקאנער פערזיכערונגס-געזעלשאפטען „ניו-יארק" און „עקוויטייבל" אין ניו-יארקער געריכט.

ביז איצט, האבען ביידע געזעלשאפטען, די „ניו-יארק" און „עקוויטייבל" זיך ענטזאגט אויסצוצאהלען די געלטער פון די פערזיכערטע אויף זייערע פאליסען. אצינד אבער רעדט מען וועגען אנ'אויסגלייך. איינע פון די פערזיכערונגס-געזעלשאפטען האט פארגעשלאגען צו בעצאהלען 15 סענט פאר דעם צארישען געלד-רובל אויף דעם גרונד פון „קעש סורענדער וואליו", פאר די וואס זיינען נישט בעהאוועגט אין פערזיכערונגס-ענינים וויל איך ערקלערען, אז „קעש סורענדער וואליו" הייסט נישט די פולע סומע פון דער פאליס, נאר א פערקלענערטע סומע, וועלכע די געזעלשאפט גיט צוריק דעם פערזיכערטען אין פראפארציע צו די איינגעצאהלטע פרעמיעס. פערשטעהט זיך, אז וואס גרעסער די פרעמיעס, אלץ גרעסער איז די צוריקגעגעבענע סומע.

די פערשידענע שטרעבונגען און יורידיש-טעכנישע דריידלעך, וועלכע די אדוואקאטען פון די פערזיכערונגס-קאמפאניעס האבען ארויסגעשטעלט אין דער פראצעדור, האבען געצוואונגען דר. סליאזבערג צו פאדערן בלויז די „קעש סורענדער וואליו", אנשטאט די פולע סומע פון פערזיכערונגס-קאנטראקט. אבער אט דער געווינס וועט זיין גאנץ בעדייטענד און וועט סוף-כל-סוף צופרידענשטעלען פיל פערזאנען, פון וועלכע די מעהרסטע זיינען יודען אין פערשידענע לענדער פון אייראפא, דערונטער אויך אין פוילען.

אזוי ווי בוכשטעבליך הונדערטער טויזענטער מענשען זיינען פעראינטערעסירט אין דעם גאנג און אין די רעזולטאטען פון דעם קאמף, וואס אדוו. סליאזבערג פיהרט איצט געגען „ניו-יארק" און „עקוויטייבל" מיט זייער ריזיגען קאפיטאלען, ערלויב איך זיך דא צו געבען אייניגע איינצעלהייטען וועגען דעם עצם און כאראקטער פון דעם פראצעס.

אין 1888 האבען די צוויי אמעריקאנער געזעלשאפטען „ניו-יארק" און „עקוויטייבל" בעקראגען א ספעציעלע ערלויבניש פון דער צארישער רעגירונג, פון אלעקסאנדער דעם 3-טען, צו אפערירען אין רוסלאנד און צו פערזיכערען רוסישע אונטערטאנען. בעזונדערס אקטיוו זיינען געווען די דאזיגע געזעלשאפטען צווישען רוסישע יודען. זייערע אגענטען האבען גע'שפנה'ט, אז אנ'אמעריקאנער פערזיכערונגס-געזעלשאפט איז שטארקער און זיכערער. די אמעריקאנער „קאמפאניעס" האבען פערשפראכען אז זיי וועלען זיין פעראנטווארטליך מיט זייער גאנצען אייגענטום אין אמעריקא פאר די פאליס-איינגענטימער, א חוץ דעם האט די רוסישע רעגירונג געפאדערט פון די „קאמפאניעס", אז א געוויסער רעזערוו זאל פון זיי אינוועסטירט ווערען אין רוסישע רעגירונגס-פאנדען און ווערט-פאפירען, אום צו גאראנטירען די אויסצאהלונג די פערזיכערטע און זייערע משפחות.

דאן איז געקומען די וועלט-מלחמה, די רוסישע רעוואלוציע און ענדליך די באלשעוויסטישע איבערקערעניש. די סאוויעט-רעגירונג האט גלייך אפגעשאפט אלע חובות פון דער רוסישער רעגירונג צו איהרע קרעדיטארען, און אויף אזא אופן זיינען די געלט-רעזערוון פון די אמעריקאנער פערזיכערונגס-געזעלשאפטען אין רוסלאנד אויטאמאטיש בטל געווארען, ווייל זייערע קאפיטאלען אין די רוסישע רעגירונגס-ווערט-פאפירען האבען פערלוירען וועלכען ס'איז ווערט.

דעם 1. דעצעמבער, 1918, האט די סאוויעט-רעגירונג נאציאנאליזירט די גאנצע פערזיכערונגס-אינדוסטריע אין רוסלאנד און קאנפיסקירט דעם גאנצען אייגענטום פון אלע פערזיכערונגס-געזעלשאפטען, ווי אויך דאס אייגענטום פון די אמעריקאנער געזעלשאפטען „ניו-יארק" און „עקוויטייבל", און פון דער פראנצויזישער פערזיכערונגס-געזעלשאפט „אורבען".

דר. הענריך בעריסאוויטש סליאזבערג איז געווען דער הויפט-אדוואקאט פון דער געזעלשאפט „ניו יארק" אין רוסלאנד אין פערלויף פון 26 יאהר, און ער האט דערום געמאכט א פרוב צו בעאיינפלוסען די סאוויעט-רעגירונג, אז מען זאל מאכען אנ'אויסנאם פאר די אמעריקאנער פערזיכערונגס-געזעלשאפטען דאס האט זיך נישט איינגעגעבען.

„ניו-יארק" און „עקוויטייבל" האבען דאן אין 1920, ערקלערט, אז זיי האבען אויסגעמעקט פון זייערע ביכער זייערע קאפיטאלען אין רוסלאנד און זייערע שולדען צו די פאליסען-איינגענטימער. זיי האבען ערקלערט, אז אזוי ווי די סאוויעט-רעגירונג האט בא זיי קאנפיסקירט זייערע רעזערוון און זייער אייגענטום, דארפען זיי קיין זאך נישט צאהלען די פערזיכערטע רוסישע אונטערטאנען און זייערע פעראומגליקטע משפחות.

ווען פערשידענע פערזאנען האבען צוגעשטעלט זייערע פרעטענזיעס צו די דאזיגע פערזיכערונגס-געזעלשאפטען האבען זיי אויסגעפונען, אז דאס העכסטע, וואס מען וויל זיי געבען, איז ווערטלאזע צארישע רובעלס... דאס האט געהייסען שיטען זאלץ אויף די וואונדען...

דאן איז דר. סליאזבערג, אין 1925, געקומען קיין ניו יארק און נאך פרוכטלאזע פערהאנדלונגען איז ער געצוואונגען געווען אנצוהויבען א פראצעס געגען די צוויי פערזיכערונגס-געזעלשאפטען.

דאן איז מען בעקומען צום עצם, צו דער הויפט-פראגע פון פעראנטווארטליכקייט פון „עקוויטייבל" און „ניו-יארק".

מיט א פאר מאנאט צוריק איז אדוו. סליאזבערג צום צווייטען מאל געקומען קיין ניו-יארק דער ענין איז בעטראכט געווארען דורכ'ן ריכטער פולספערגער אין ערשטען דיסטריקט פון ניו-יארקער מוניציפאל-געריכט.. אדוו. סליאזבערג איז געווען א וויכטיגער עדות און יורידישער עקספערט, און זיין פערהער און קרייז-פערהער האט אויסגענומען פיל טעג. ענטגילטיג האט ריכטער פולספערגער פארגעשלאגען, אז די פערזיכערונגס-קאמפאניעס זאלען אין נאמען פון יושר מאכען א שריט צו א פרידליכען אויסגלייך.

• דער דאזיגער פארשלאג איז אנגענומען געווארען, און אלס רעזולטאט פון די פערהאנדלונגען צווישען די „קאמפאניעס" פון איין זייט און אדוו. סליאזבערג פון דער אנדערער זייט, איז געקומען דער פארשלאג פון 15 סענט פאר דעם צארישען געלד-רובל צוזאמען מיט א פאר אנדערע הנחות. נאך דער אנערקענונג פון דער רוסישער רעגירונג פון אמעריקא, אויב די רוס. רעגירונג וועט פערגיטיגען די פערלוסטען פון די פערזיכערונגס-געזעלשאפטען פאר די קאנפיסקירטע רעזערוון, וועלען די פאליסען-איינגענטימער קריגען א ווייטערדיגע סומע. די „קאמפאניעס" האבען זיך אבער ענטזאגט צו צאהלען פראצענטען פאר די פערגאנגענע יאהרען.

יעדענפאלס, פערהאנדלונגען געהען אן צווישען די קעמפענדע צדדים, און פיל טויזענטער וועלען אפשר נאר אין קורצען בעלוינט ווערען פאר זייערע לאנגע יאהרען פון געדולד און אנשטרענגונג.

קופאן № 146
אויף אומזיסטע
יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן
קען בעקומען אומזיסט יורידישע
עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון
אונזער רעדאקציע.
גילטיג היינט, מאנטאג,
דעם 9. יולי פון 8—9 אוו.

צום טויט פון יוסף בראנדעס

דער מענש און כלל-טוער — פון ראובן ברייניו

יוסף בראנדעס —

אנ'איינמאליגע ערשיינונג: די ראמאנטישסטע פיגור אויף דער יודישער גאס.

געווען א קוואל פון ענערגיע, רוה אין ערפאהרונג, בעלאדען מיט אימפעטליגע פאלקס-פליכטען, און דערביי — א נאאיווע קינדישע נשמה, וואך, צארט, [illegible] א גאל.

יוסף בראנדעס —

איבערויזער, שטארמיש, גוואלטיש, פלאם-פייערדיג, און —

ווידער מילד, גוטהארציג, פערגעסענד, מענשליך, אל-צו-מענשליך.

יוסף בראנדעס —

די פערקערפערונג פון פאלקסטימליכקייט, פון מסירת נפש, פון פאטאס און פון גרויסען, בריימען זשעסט.

יוסף בראנדעס —

שטענדיג אין בעוועגונג, אין ריח-ראנג, און שטייגונג פון מדרגה צו מדרגה זיך אליין שטענדיג בעוועגט, און אנדערע מיטבעוועגט, מיטגעריסען.

פאר אלעס און פאר אלץ, פאר'ן כלל און פאר'ן פרט, פאר'ן היינט און אויך פאר'ן מארגען, האט ער געהאט צייט, האט ער אויסגעגעבען זיין גרויס, ליבענדער הארץ, זיין ריינע נשמה.

און אויף אלץ האט ער זיך אבגערופען מיט ווארט און טאט, אויף אלץ האט ער רעאגירט, פון אלץ מיטגעריסען געווארען, נאך איבערען און נאך אנטמען, נאך ליכט און נאך רעכטם.

אלע יודישע בעוועגונגען, אלע איבערלעבונגען פון פאלק, פון דער צייט, האבען געפונען א ווידער-קלאנג, אנ'אפקלאנג אין זיין ברייט, פיהלענדער הארץ.

אלע יודישע צרות, פון כלל און פון יחיד, האבען איהם אנגעפיהלט מיט שמערץ און בעוועגט צו אפפער.

לייבט אויף טרערען, לייבט אויף געבען — געגעבען דאס לעצטע.

ער האט אליין געגעבען צייט, נשמה, געלט, געפיהל; ברויט געגעבען, און האט בעוועגט אנדערע צו געבען, געהר פון דעם גרויסען יודישען עולם צו געבען, צו צופפערען, צו העלפען.

אלע יודישע אינסטיטוציעס, אלע יודישע אנטערנעהמונגען, די ערציהונג פון דער יודישער יוגענד, דער שיכזאל פון די זקנים, די לאגע פון יודישען ארבייטער, די שווערע לאגע פון יודישען תלמיד חכם, דער שיכזאל פון יודישען שרייבער, שלישפולער און קונסטלער, די לאגע אין די גלות-לענדער, ווי ארץ-ישראל —

אלץ האט איהם בעוועגט, האט איהם גערירט.

דער מאלגער רבי און גערשוני דער רעוואלוציאנער, אנ'אויסדרוק פון סדור, פון אלטער תפילה, און אנ'אויסדרוק פון יעקב גארדין האבען איהם גלייך געריהרט ביז טרערען, האבען איהם בעוועגט צו מעטינקייט. זיין האנד איז שטענדיג געווען אויסגעשטרעקט צו העלפען. זיין ווארט, זיין בייספיל האט בען שטענדיג נעצונדען הערצער.

יוסף בראנדעס —

ער איז פעהיג געווען צו די העכסטע אינדיווידועלע עליות, דערהויבונגען פון זיין נשמה. ער האט געהאט די שענסטע מאמענטען אין זיין לעבען אלס פריינד, אלס חסיד, אלץ אנהענגער פון אנדערע, פון גרעסערע. ער האט שטענדיג געזוכט א תיקון פאר זיין נשמה איז געווען נוח לבעים ונוח לרצות. נאך פלאנדרושעט און געזוכט א וועג, אנ'אויסוועג, ירידות און עליות.

שטענדיג אויף עטוואס זיך מתודה געווען, אויף עטוואס תרטה געהאט און שטענדיג ארויסגעוויזען די מדה פון א בעל-תשובה, שטענדיג אויף עטוואס תשובה געטאן. האט זיך אליין פערגעסבען און אויך אנדערע מוחל געווען.

יוסף בראנדעס —

א קונסטלער נשמה, א שטימונגס-מענש, א טרוימער געווען כל ימיו. געלעבט מיט די מאסען, פאר די מאסען, בלינר און ווערמענדיג, פארבען-רייך, פיל לעבען, און שטענדיג מיט א וואונדערבארער נשמה.

געווען מאמענטען, ווען עס האט אויסגעזעהען, אז יוסף בראנדעס איז נאר על פי צופאל, על פי מעות פערבלאנדזשעט געווארען אין אונזער עפאכע. א נשמה פון רבי ישראל בעל-שם-טוב, א נשמה פון אפאלאס-תעלה, מיט דער פיגור און מיט דעם זשעסט פון א מאסען-פיהרער, האט פערבלאנקעט און אין אונזער ניכטערען יאהרהונדערט.

בראנדעס איז געווען בעשאפען פון דעם זעלבען שטאף, וואס פאלקס העלדען ווערען בעשאפען. על פי צופאל האט ער זיינע בעסטע יאהרען פערבראכט אין אמעריקא. אין אנ'אנדער לאנד, אין אנ'דער עפאכע, וואלט ער געפיהרט די מאסען און געווען דער פאלקס-העלד, דער גבור האומה.

דער טויט פון יוסף בראנדעס האט מיך צו טיף ערשיטערט. איך האב איהם צופיל ליב געהאט, איך האב געקענט זיינע געהיימניסבולסטע וואונשען, זיינע העכסטע מעלות, אום איך זאל זיין איטשטאנד אין דעם דאזיגען מאמענט, בשעה שהמת מוטל לפנינו, צו געפינען דעם ריכטיגען אויסדרוק פאר דאס, וואס איך פיהל איצט, פאר דעם גרויסען פערלוסט פון אמעריקאנער פאלק דורך דעם פערשווינדען פון דעם טייערען נפטר.

מיט א פאר טאג צוריק, ווען איך האב בעזוכט בראנדעס'ן אין זיין קראנקען-צימער, האט ער פאר מיר ארויסגעזאגט זיינע לעצטענס-טרוים, א גרויסער, אנ'אויסערלעכער חלום.

א געהויבענער מענש, א פאלקס א פייערדיגער יוד, א'יום-טוב'דיגע נשמה איז פון אונז פערשוואונדען —

אנ'איינמאליגע, זעהר וועלטענגע ערשיינונג!

שלום לעפרו!

—0—

לאָדזער כראָניק.

פּערזענליכעס

לאָהניק אַלעקסאַנדער יאָקל איז אַפּ־געפאָהרען אויף א 4 וואָכיגען אורלויב. איהם פערטרעט שטאָט־פּרעז. ושעפיענסקי

נאַכט־דיזשורען אין די אַפּטייקען.

היינט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. עפּשטיין, פּעטריקאָווער 225; מ. באַרטקאָוויאַק, פּעטריקאָווער 95; מ. ראָזענבלום, צוגעל נאָם 12; גאַרפּיין, ווּלטשאַנסקאַ 54; י. קאָפּראָווסקי, נאָווא־מיעיסקאַ 15.

„לונאַ־פּאַרק"

ווערט בקרוב געעפענט אין לאָדז

(—) אויף עק נאַרוטאָוויטש און טראַמ־וואַיאָווא ווערען געמאַכט הכנות צו דער עפנונג פון לונאַ־פּאַרק, וואָס עס נעמט אונטער די באַנק פון פערבאַנד פון פּער־דינסט־קאָאָפּעראַטיווען, וועלכע האָט אַזא פּאַרק אָרגאַניזירט אין פּויזען. דער „לו־נאַ־פּאַרק" וועט זיין די קולטורעלסטע אימפּרעזא און זיין צוגענגליך פאַר אַר־בייטער און אינטעליגענץ.

בעריכטיגונג

ווי מיר האָבען געהאַלט איז אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קהלה־פערוואַלטונג בעת׳ן אַננעמען דעם בוד־זשעט אין דער דריטער לעזונג, אויך נישט געווען אַנוועזענד פּרנס גרשון גומאַן.

מאַנופאַקטור־סחורות בעדייטענד ביליגער געוואָרען

גרויסע קאָנקורענץ ביי שניידער־צוטאַטען.— שטילשטאַנד ביי קאָלאָניאַל און לעדער.

דאָס וואָרימע וועטער פון די לעצטע 2 וואָכען פון איין זייט און דאָס פאַלען פון די פּרייזען פון זומערדיגע מאַנופאַל־סחורות פון דער אַנדערער זייט האָט געווירקט, אַז עס איז ווידער אַ ביסעל לעבעדיגער געוואָרען ביים פערקויף פון זומער־סחורות, ווי קרעטאָנען, מושלינען א. א.

אין מאַנופאַקטור־האַנדעל

זומער־סחורות פון נישט קיין מאָדער־נע מוסטערן ווערען פערקויפט מיט 80 פּראָצענט אונטער׳ן פּריין־קוראַנט און פאַר קאַסע נאָך ביליגער. אפילו סחורות פון שעהנע און מאָדערנע מוסטערן ווע־רען אויך שוין פערקויפט ביליגער, הגם נאָר מיט 15—5 פּראָצ. די סוחרים אין די גרעסערע פּראָווינץ־שטעט, וואָס האָ־בען ביז איצט זייערע זומער־סחורות נישט געקאָנט פערקויפען, פון דאָס יעצט דורכ׳ן אראָפּלאָזען פון די פּריי־זען, כדי די סחורות זאָלען ביי זיי נישט בלייבען ליגען אויפ׳ן קומענדען סעזאָן. די פּרייזען פון ווייסוואַרג זענען געבלי־בען אונפערענדערט, נישט קוקענדיג אויף דער נייער שטייגערונג פון באַוול.

אין דער באַוועל־בראַנזשע

נעהמט דער ריבער אַ ביסעל דער מדיון, דאַגעגען אין דער וואָל־בראַנזשע האָט זיך שוין אָנגעהויבען דער טויער סע־זאָן. דאָ גרייט מען שוין אָן קאָלעקציעס פון דעם הערבסט און ווינטער־סעזאָן.

האָט שייך די פּרייזען איז וועטער דער חילוק צווישען וועקסעל און קאַסע זעהר גרויס. די אינדוסטריעלער און גרויס־סוחרים הילען נאַטירליך וועקסלען קליין־טערמיניגע, וואָס די קליינע סוחרים זענען נישט בכח נאָכצוקומען, וועגען דעם געהט דער ריבער כסדר א קאַמף איבער היות ווי קיין עצה איז נישטא, די צייטען זענען נישט פויגלדיג מיט מען דורכקומען.

שניידער־צוטאַטען

צוליב׳ן שלעכטען וועטער איז אויך אין דער בראַנזשע טויט. די אינדוסטריע־לער און סוחרים האָבען ליגען גענוג זאַפּאַסען סחורה. די קאָנקורענץ איז גרויס, פערשידענע פאַבריקען מעלדען אויס דעם גרויס־הענדלער און האָבען זיך פערבינדען מיט׳ן קליינעם סוחר. די צאָהלונגס־פעהיגקייט פון די סוחרים האָט זיך שטאַרק פערערגערט און עס שיטען זיך פּראָטעסטען.

קאָלאָניאַל־סחורות

אין דער בראַנזשע איז יעצט וועהר שטיל. ערשט אין איינינע וואָכען אַרום וועט דאָ לעבעדיגער ווערען. אין דער

לעדער־בראַנזשע

איז נישט בעסער. די גרעסערע אינ־דוסטריעלער האָבען געשלאָסען די פאַ־בריקען אויף א חודש צייט. די קליינע גאַרבערייען אַרבייטען אויך גאַנץ ווייניג. די פּענדענץ אויף לעדער — א שוואַכע. בלויז קיין גרויסע זאַפּאַסען זענען נישט פערהאַן. די צאָהלונגס־פעהיגקייט אין דער בראַנזשע איז ביז יעצט נישט שלעכט געווען.

עמאַיל־געשיר

אין דער בראַנזשע איז אין פּוילען נישט צו מערקען קיין אָפּשוואַכונג. פערקעהרט דער בעדאַרף אין איניגע כלים וואַקסט כסדר. פּוילען עקספּאָר־טירט אויך עמאַיל־געשיר קיין אפריקא, קאַנאַדא און מעקסיקא. דער פערקויף געהט צו ביז 80 טעג אָפענער קרעדיט, ביי ענטשפּרעכענדער דיסקאָנטע אָדער אויף וועקסלען אויף 100 טעג.

O. B.

נעכטיגע הזכרות

צום 24־טען יאָהרצייט פון ד״ר טעאָדאָר הערצל,

(—) נעכטען פריה איז אין דער סי־נאַגאָגע אָפּגעריכט געוואָרען א פייערלי־כע הזכרות צום 24־טען יאָהרצייט פון ד״ר טעאָדאָר בנימין זאב הערצל ז״ל. די סינאַגאָגע איז געווען פול געפּאַקט. ביי א פייערליכער שטימונג מאַכט חזן אל־טערמאַן מיט׳ן כאָר די הזכרה און דער־נאָך האַלט ד״ר ברוידע א לענגערע רע־דע, אין וועלכער ער ווייזט אָן אויפ׳ן אונשטערבליכען ווערק, וואָס דער גרוי־סער מנהיג האָט געשאַפען. הערצל, זאָגט ד״ר ברוידא, מיט זיין קריסטאַל־ריינעם אידעאַליזם, פאַר וועלכען ער האָט זיין לעבען מקריב געווען, דאַרף אונז דינען אַלס סימבאָל פון א געאייניגטער שטאַר־קער ציוניסטישער בעוועגונג, וואָס לאָזט זיך נישט אָפּשוואַכען דורך חלוקי־דעות, ריכטונגען און גרופּירונגען. כדי מיט דער אנשפּרענגונג פון אלע פּאָלקס־כחות דערפיהרען צום נצחון פון הערצל׳ס אידעאַל פון א אויפגעלעבט פאָלק אין אויפגעלעבטען און בעגייסטען יודישען לאַנד.

די רעדע פון ד״ר ברוידא איז אויס־געהערט געוואָרען מיט טיפען שטילשווי־גען, ווי עס פּאַסט פאַר אזא פייערליכען מאָמענט.

דערויף האָט ווידער קאַנטאָר אַלטער־מאַן מיט׳ן כאָר געמאַכט א אל־מלא־רחמים און די פייערונג איז פערענדיגט געוואָרען.

* * *

5 נאָכמיטאָג איז אויך פערגעקומען א הזכרה אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. געעפענט די פייערונג האָט ה׳ מרחיב. דער עולם בעעהרט דעם אָנ־דענקען פון פערשטאָרבענעם גרויסען מנהיג מיט אויפשטעהען פון די ערטער. דאַן האַלט א לענגערע רעדע אין העברעאיש ד״ר ראָזענבוים און שטעלט זיך בריינט אָפּ אויף דעם אידעאַל פון הרצל. נאָכדעם ווי ה׳ פּעלמאַן רעדט אויך מעניני דיומא ווערט די פייערונג גע־ענדיגט.

* * *

א הזכרה איז אויך אָפּגעריכט געוואָרען אין דער שוהל „באר מרים" אויף גאַס זאַרזשעווסקא. גערעדט האָט ה׳ ספּערא־נאָווסקי.

וועז איהר געהט אריבער די גאַס,

קוקט מיט אָפענע אויגען: איהר קענט פאַלען אונ׳אָיינציגער קאָלי־קע, אָדער גאָר געפינען דעם טויט.

היט זיך, מען זאָל אייך נישט איבערפאָהרען!

די קאָנפערענץ פון „על המשמר" אין לאָדז

דעפּ. גרינבוים האַלט א גרויסע רעדע און טרעט שאַרף אַרויס געגען דער מאַכטיס פון דער ציוני, עקזעקוטיווע און די אַגענץ־פּראַגע.— אויך די ציוני סט. ליימונג אין פּוילען ווערט אויך דער קאָנפערענץ שטאַרק קריטיקירט

(—) נעכטען 1 פאַרמיטאָג איז אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַני־זאַציע פערעפענט געוואָרען די צווייטע ראַיאָן קאָנפערענץ פון „על המשמר".

צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען דעלעגאַטען פון 15 שטעט. פון וואַרשא זענען געקומען דעפּ. יצחק גרינבוים און ה׳ א. לעווער. די קאָנפערענץ עפענט ה׳ ח. מאַרגאָלים און ניט איבער דעם פאָר־זיץ ה׳ ס. ראָסקאָוויסקי׳ן, וועלכער לאָ־דענט איין אַלס בייזיצער די ה״ה מ. ליפשיץ (טאָמאַשאָוו), דעפּ. גרינבוים און א. לעווער.

דאָס וואָרט בעקומט דעפּ. י. גרינבוים, וועלכער האַלט א צוויי שטונדיגען רעפע־ראַט, און וועלכען ער רעדט אַרום די לאַגע און ציוניזם, די לאַגע אין ארץ־ישראל און שטעלט זיך פּוינקטירט אָב אויף דער שאַפונג פון דער יודישער אַגענץ און דעם נאָר וואָס פאַר עקזעקוטיוו־מען בעריכט פון דער עקזעקוטיווע קאָ־מיטע.

— אין די ברייטע קרייזען פון ציוניזם — הויבט אָן דעפּ. גרינבוים — איז אַלגעמיין געוואַן פערשפּרייט די אָנשטרע־נגונג, אַז מיר שטעהען אמצע ערב דער שטשיוונג. אָט אָט וועט די עקזעקוטיווע קאָמיטע אַרויסטראָגען אַמהר בעריכט און דאַן וועט זיך אַרויסווייזען, אַז ווייצ־מאַנ׳ס פּאָליטיק איז געווען א דורכפאַל. קיין פּאָליטישער כח וועט דעם ציוניזם נישט צוקומען, אָבער כמעט גרויסע שטא־נאָמישע מעגליכקייטען פאַר דער ענט־וויקלונג פון לאַנד וועלען פערשאַפען ווע־רען א האַנט דער אַגענץ.

איצט האָבען מיר פאַר זיך דעם פּרא־קטישען בעריכט פון דער עקזעקוטיווע קאַ־מיטע. און וואָס שטעלט זיך אַרויס? מיר האָבען אַמוניגט אַזוי אונגעהויערע געוואָרט. דער בעריכט זאָגט גאָרנישט. אויף וויפיל מיר האָבען לייענען צווישען די שורות, דאַרפען מיר קומען צו דער מסקנא, אַז עס האָט נישט געלויבט די מיט.

דאָס אונזעריגע, וואָס שטעלט זיך אַרויס פון בעריכט איז, אַז די מאַנדאַט־מאַכט האָט בנוגע דעם ערפילט איהרע התחייבות׳ן, וואָס זי האָט אויף זיך גענומען לגבי דעם אויפבוי פון א״י. אויף וואָס די אָבזאָרוציע און ציוני־זמוס האָט שוין לאַנג אָנגעוויזען און מען׳ס האָט פסדר. און דעם זיין האָט די עקזעקוטיווע קאָמיטע אויך אָנגענו־מען א רעזאָלוציע.

אָבער, ווי מיר ווייסען, האָט פּאָלי־טישע רעזאָלוציעס אַזוי פיל א בעדייטונג כלפי חוץ, אַז ווי לאַנגען אָבער א נע־ווייסען רושם, מעהר נישט. קיין ממשות׳־דיגעס האָבען מיר אין בעריכט נישט געפונען.

די עקזעקוטיווע קאָמיטע האָט פּאָרגע־שלאָגען דעם בודזשעט פאַר די נאָ־ענטסטע 5 יאָהר אַרבייט אין ארץ־ישראל אויף 1 מיליאָן פונט יעהרליך. אָבער — זאָגט דער רעדנער — אַנגענו־מען די נעלד סומע. איז סט ווי יאָהר־יעהרליך אויסגעגעבען געוואָרען אין ארץ ישראל. אַמעריקא אַליין פלעגט געבען אַרויסזאָלען מיליאָן דאָלאַר יעהרליך. הייסט עס, אַז דער כאַנצער אויפבוי פון דער „אַגענץ" וועט בעשטעהען דעריין, אַז אַמעריקא זאָל געבען נאָר אַנדערט האַלב מיליאָן דאָלאַר א יאָהר. וואָרום קיין שום פּליטען האָט די „אַגענץ" אויף זיך נישט גענומען. זי האָט בלויז בעשלאָסען זיך צו ווענדען מיט אַן אַפּעל צום יודישען פאָלק. און אויב חוץ־לאַנד פון צוהער נעגליבט, אַז די פּאַר־ברייטערטע אַגענץ וועט געבען 2 מיליאָן פונט א יאָהר, קאָן ער איצט זעהען זיין טעות. די שותפים וועלען קיין גרויסע התחייבות אויף זיך נישט נעמען.

דאָס וועלבע וועלען אָנצט אויך דערהויז־נען אַלע לינקע עלעמענטען און ציוניזם, וואָס האָבען אויפ׳ן לעצטען קאָנגרעס זיך אַרויסגעזאָגט פאַר דער פּערבריי־טערטער אַגענץ. די עקזעקוטיווע קאָמי־טיע נעמט כמה זיי זאָל אַליין. קיין נייע קאָ־לאָניזאַציע האָרף מען נישט אונטערנעמ־מען, די קבוצות זענען, ליט זיי זעהר מוי־גנגג, נישט צופעפאַסט פאַר דער ארץ־ישראל ווירטשאַפט. אַזוי אַרום נישט מען חוץ צו אַלץ — אז דעם אונטערגאַנג. אַז די מעגליכקייט פון נייטער עליה און הכשרה — בלייבט פאַר זיי בלויז אין מעגליכקייט — דער קאָמוניזם.

דעפּ. גרינבוים קומט דעריבער צום אויספיהר, אַז עס איז נויטיג צו פיהרען א ברייטע פּראָפּאַגאַנדע און די ציוניס־טישע רייהען, כדי צו שטאַרקען די אָפּאָ־זיציע און אויפ׳ן קומענדיגען קאָנגרעס אונטערנעמען די מאַכט.

א קאָנפערענץ פון אַלע אָפּאָזיציאָנע־רען און ציוניזם וועט בקרוב פאָרקומען אין דייטשלאַנד, וואָס וועט האָבען א ציוניסטישע בעדייטונג פאַר דער אַרבייט אינזערער.

דער רעדנער שטעלט זיך דערויף אָפּ אויף דער לאַגע און א״י און ווייזט אַז, אַז די בעדעסקשיוועגן זענען נישט. עס מערקט זיך א עקאָנאָמישער אויפ־שוואונג. אפילו אין די קרייזען יאָהר־האָט די אונטערסטע זיך ענטוויקעלט. די לאַגע און דאָרף איז נאָך אַמער גוט אויך דער מצב פון די פּלאַנטאַציעס. דאָס אָנגעטיקענישער צוליב׳ן פעהלען פון רעגען און איינציגע דערפער, וועט זיך נישט שטאַרק אָפּרופען אויפ׳ן לאַנד. בלויז דער האַנדעל פראַקטאַמ מיט קרייען און איינשאַלען נישט גינסטיג פאַר אונז. דעמאָלט פעהלען איז דאָס פּלאַצ־לינגנדיגע אונטערגאַנג פון לאַנד פּלומער א קלאָפּ. די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האָט דערפון נישט געוואוסט. און בעת ד״ר ווייצמאַן האָט שפּעטער פּאַרגעלעגט אָנ־אַנדערע קאָנגרעסמער, האָט מען זיין פערשלאָג נישט געגעבען און אַמט.

עס האָט זיך אויך נישט אַנגעקענענט די הלוואה כמעט דער נאַציאָנאַלער פון קרן קימת אַזוי גוט, ווי די הלוואה דאַרפ׳ן פּעלקער באַנק, וואָס איז פשוט פּאַרבאַ־ליזירט געוואָרען.

— מיר האָבען נישט קיין עקזעקוטיווע — זאָגט דעפּ. גרינבוים — נאָר רעזאָנדירער פאַר׳ן קרן היסוד. די גאַנצע פעהיגקייט פון דער ציוניסטישער אַר־בייט בעשטעהט און שאַפען געלד.

דעפּ. גרינבוים ליינט דאָן פאָר, אַז די קאָנפערענץ זאָל אָננעמען א רעזאָלוציע, אין וועלכער עס זאָל קלאָר פּרעציזירט ווערען די שטעלונג צום בעריכט פון דער עקזעקוטיווע קאָמיטע.

דערויף נעמט דאָס וואָרט ה׳ לעווער. ער קריטיקט שאַרף און די ליימונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און פּוי־לען. זי האָט אַרויסגעוויזען — זאָגט רעד־רעדנער, אַז זי איז נישט פעהיג אָנצו־פיהרען מיט׳ן ציוניזם און פּוילען. די „אַגענץ" איז דער גולם פון „עת לבנות", אַלע פּאָליטישע מאָמענטען פאַר׳ן ציוני־זם ווערען נישט אויסגענוצט. און אויף ביי די וואַהלען צום סיים האָט דער ציוני־זם אָפּגעהאַלטען א נצחון, איז עס דערפאַר, ווייל און דער אַרבייט האָבען זיך בעטייליגט אַלע ריכטונגען און ציוני־זם. איצט אָבער ביי די קהלה וואַהלען, וואו מיט דער אַרבייט פיהרט אָן דער צ. ק. וועט זיך בולט אַרויס, ווי אונ־פעהיג עס איז די ציוניסטישע ליימונג אין פּוילען.

2־טער טורנוס פון מיליטער־איבונגען פאַר רעזערוו־אָפיצירען

(פּ) היינט, הויבט זיך אָן דער צווי־טער טורנוס פון מיליטער־איבונגען פון מיליטער־איבונגען פון רעזערוויסטען. קאַרטי מאָבילאַציעס האָבען נעקריגען די נייע בעשטימטע פּאָדפּאָרוטשניקעס פון רעזערוו פון די יאָהרגענג 1901, 1900, 1899, 1897, 1896 און 1894 ביי פערבינדונגס־דינסט און אויך די אָפיצירען פון רעזערוו פון די יאָהרגענג 1900, 1899, 1897, 1896 און 1894 אין פּיעכאָטע. די איבונגען וועלען דויערען 6 וואָכען.

הכנות צו א העבראַאישער קולטור־קאָנגרעס

די ארץ־ישראל׳דיגע קאָמיסיע, וואָס האָט אויף זיך גענומען די איניציאַטיוו צוזאַמענצורופען א העבראַאישען קאָנגרעס, האָט פונאַנדערגעשיקט א בראָשור מיט פּראָגע־בויגענס וועגען מצב פון דער העבראַאישער קולטור אין גאַלעבענעם אָרט. דער פּראָגע־בויגען ענטהאַלט 24 פערשידענע פּראַגען און א רופט אר־טיקלען וועגען קאָנגרעס פון די בעקאַנ־טע העבראַאישע שריפטשטעלער: ח. נ. ביאַליק׳ אוסישקין, נתן ביסטריצקי, דר. פ. גליקסמאַן (רעד. פון „הארץ") פּראָפ. דר. יוסף קלויזנער א. א.

היינט זינגט יאָסעלע ראָזענבלאַט צום לעצטען מאָל אין „פילהאַרמאָניע"

היינט אָוונט קומט־פאָר אין „פילהאַר־מאָניע" דער לעצטער געזעגענונגס־קאָנ־צערט פון יאָסעלע ראָזענבלאַט. ראָזענ־בלאַט׳ס קאָנצערט׳ן אין לאָדז און וואַרשא זענען אַדורך מיט אַנ׳אויסערגעוועהנליכען ערפאָלג און טויזענדער יודען האָבען בעגייסטערט אויסגענומען דעם דאַוויגען גלענצענדען חזן און העררליכען זינגער. דער פּראָגראַם פון היינטיגען קאָנצערט בעשטעהט אויסשליסליך פון חזנישע און יודישע פאָלקס־לידער צווישען אַנדערע וועט יאָסעלע ראָזענבלאַט זינגען: „קדיש", „יעלה ויבא", „הבט משמים", „ישתבח", „רבי ישמעאל", „אלהי נשמה", „עקביה", „אב הרחמים", „אומעטיגער ניגון", „דאָס פּוילישע שטעטעלע" א. א.

דער אינטערעס צו דעם היינטיגען קאָנצערט איז אונגעהויער גרויס.

דאָס רעטזעלהאַפטע פערשווינדען פון באַנקיר לעווענשטיין האָט אויפגע־קאָכט די גאַנצע וועלט

די שטוינענדע געשיכטע פון זיין רייכקייט און די סענסאַציע, ווי אַזוי ער איז נעלם געוואָרען פון זיין עראָפּלאַן

האָט געוואַלדיגעס פערשווינדען פון וועלט־באַנקיר לעווענשטיין האָט נישט אויף צו פערנאַטעריזירען די עפענטלי־כע מיינונג און גאַנץ אייראָפּא. די פּאָלי־טישע, פראַנצויזישע און ענגלישע צייט־טונגען דרוקען טעגליך פערשידענע אינ־פאָרמאַציעס און לעגענדען וועגען פון דעם דאָזיגען רעטזעלהאַפטען מענש, פון וועמען ס׳איז געגאַנגען האַרבע ביי דאָר די געניאַלע פעהיגקייטען אויסצוגעצען דעם מאָמענט, דער אויסערגעוועהנליכער חוש פאַר דער ווירקליכקייט צוזאַמען מיט א ראָמאַנטיש קינדלישער נאַאיווי־טעט. ביי איהם האָט זיך אויף א זעלטענעם אופן צונויפגעפּאַרט א וואַרעמער רחמנות געפיהל, אַנ׳אָנגעזעהל האַרץ מיט א ברוטאַלער, ממש אַכזריות׳דיגער בע־צוהגנג צו זיינע רייבער, וועלכע ער פלעגט אָן צייט צו מערדערליך שלאָגען.

די פראַנצויזישע פּרעסע בעטראַכטעט לעווענשטיין׳ס פערשוואונדען אַלס די גרעסטע סענסאַציע פון די לעצטע חדשים. די סענסאַציע איז נאָך גרעסער געוואָרען, מחמת מען ווייסט נישט, וואָס עס האָט גורם געווען צו לעווענשטיין׳ס טויט און צי איז ער בכלל טויט. פערשידענע זענען די פערשידענע השערות, וואָס ווערען דערהויבט אַרויסגעזאָגט. פון השערות זענען פאַראַן: פּערמאָרדעט, זעלבסטמאָרד, אומגליקס פאַל, אָדער גאָר צוגעגרייט א פּערשפּעקטיוו אָפּצוגאַ־רען די וועלט און אין א פּאָר מאָנאַטען שפּע־טער פלוצלונג אַרויפצוקומען צוריק אויף דער איבערפלאַך. געפינט מען אָבער קריטיש בעהאַנדלען די דערמאָנ־טע פיר סעזאָנען, ווייזט זיך אַרויס, אַז קיין איינציגע איז נישט קיין ריכטיגע. מ׳קאָן נישט חושד זיין די מיטרעזוענדע, אַז

זיי האָבען איהם ערמאָרדעט, מחמת זיי האָבען זעהר ליב געהאַט זייער פּרינצי־פּאַל, הגם ער האָט זיי אָפט שטאַרק געפּייניגט. אַנדערע זענען זיי בעקאַנט אַלס אָרענטליכע און געוויסענהאַפטע מענשען. די השערה וועגען זעלבסט־מאָרד איז אויך אונגלויבליך צוליב א רייהע טעמים. אמת, אַז ער האָט לעצ־טענס געמאַכט שלעכטע געשעפטען, אָבער ער האָט גראָד אין דער לעצטער צייט געהאַט א ריזיגע גרויסע פּלענער, וועל־כע ער וואָלט אַדאַנק זיינע אויסערגע־וועהנליכע פעהיגקייטען, זיכער צוגע־פיהרט און זיי וואָלטען איהם פאַר־שאַפט אַנ׳אונגעהויערער פערמעגען. א חוץ דעם שטעלען די וואָכענגע פאַקטען, אַז בעת׳ן פליהען איז אונמעגליך אויפצו־מאַכען די טיר פון עראָפּלאַן, ווייל דער ווינד איז אַזוי שטאַרק, אַז ער פּרעסט

צו די מיר אויף אומוועגען און מ׳מוז בעווייזען אונמענשליכע כחות זי צו עפענען. די דאָזיגע בעהויפּטונג וואַרפט בטילא אויך אָפּ די השערה וועגען אונ־גליקס פאַל. אמת, לעווענשטיין׳ס פּאַמי־ליע האַלט זיך גראָד אָן דער האָפענונג מיט און לעווענשטיין׳ס פרוי האָט אַרויסגעוואָרפען דעם פּילאָט פון איהר וואוינונג, זאָגענדיג, אַז ער איז שולדיג און איהר מאַנ׳ס טויט, ווייל ער האָט נישט ווי נעהעריג צוגעמאַכט די טיר. אָבער, ווי געזאָגט, גלויבט מען נישט, אַז מ׳זאָל קאָנען על פּי טעות אַרויספאַ־לען פון עראָפּלאַן, וועלכער איז מיט פליגענדיג 5 הונדערט מעטער אויבער׳ן לאַמאַנש קאַנאַל און א גרויסע צייט אפילו 13 הונדערט מעטער הויך. נאָר ווייניגער וואָהרשיינליך איז אָבער, אַז לעווענשטיין לעבט נאָך. אמת, די קלאַנ־גען, אַז מ׳האָט געזעהען לעווענשטיין׳ס טויטען קערפּער, האָבען זיך אַרויסגע־וויזען פאַר פאַלש און דערווייל איז צו־גאַנגיזירט געוואָרען א גאַנצע עקספּעדי־ציע אויפצוזוכען לעווענשטיין׳ען. אָבער דאָס גיט נאָך נישט קיין גרונד צו גלוי־בען, אַז ער זאָל האָבען צוגעגרייט אַזא מין שפּיעל, וואָס זאָל אויפרודערן די וועלט, מחמת נישט קוקענדיג אויף זיין לעבען, וואָס איז פול מיט איבעראַשונ־גען און סענסאַציעס, האָט ער אָבער נאָך נישט געמאַכט קיין שום זאַך, פון

וועלכער ער זאָל נישט האָבען קיין נוצען. פון דער סענסאַציע וואָס ער וואָלט קאָנען מאַטעריעלען נוצען נישט האָבען. פאַר צו וואָס זאָל ער עס האָבען געמאַכט?

אָט אַזוי פּלאָנטערט מען זיך און א רייהע ספקות און האָט רעטעניש וועגען וואָס אַמאָל פערוויקעלטער. און געהיימ־ניספולער.

לעווענשטיין ווערט בעצייכענט אַלס דער מאָדערנער מאָנטע כריסטאָ. זיי אונרוהיגע, געהיימניספולע לעבען. א מענש פול מיט איבעראַשונגען און גרויסאַרטיגע ושעסטען. מ׳האָט קיינמאָל נישט געוואוסט, וואָס ער טראַכט צו טון און א מינוט שפּעטער. אַנשטאָט שלאָפען, האָט ער זיך בעמאַכט מאָטאָציקלען. און דעם האָט איהם ערמעגליכט צו אַרבייטען גאַנצע 24 שעה און מינוט לעת.

זיין לעבענס געשיכטע לייענט זיך, ווי א העכסט שפּאַנענדער סענסאַציאָנעלער ראָמאַן.

פון א זוהן פון אַנ׳אָרימען בריסעלער באַנקיר, וועלכער האָט אפילו נישט גע־האַט די מעגליכקייטען צו ערציהען זיין קינד איז ער אויסגעוואַקסען צום קעניג פון די פינאַנציסטען און אינדוסטריע. יעדע בעוועגונג לעווענשטיין׳ס, יעדער שפּאַן צום זיינער אויף דער בערזע, האָט געקאָנט גליקליך אָדער אונגליקליך מאַכען טויזענדער פינאַנסיסטען. ער אַליין האָט געלעבט ווי א מאַהאַראַדזשאַ. אַרומגערינגעלט

מיט א סוויטע פון הונדערטער דינער, וועלכע האָבען געהערט צו פערשידענע פעלקער און וועלכע האָבען געציטערט פאַר איהם אַ׳מית מות. ער איז געווען דער גרעסטער ריזיקאַנט, וואָס די מענ־שהייט האָט ווען עס איז געהאַט. ער האָט אַלץ געשטעלט אויף איין קאָרט. אָבער זיין שטאַרקער ווילען און זיין געהיימ־ניספולער כח אויף די וועלט באַנקירען האָט איהם תמיד געפיהרט צום נצחון. און ווען אין די לעצטע צוויי יאָהר איז איהם נישט אַזוי געגאַנגען, ווי ער האָט געוואָלט, האָט ער כאָטש א פּאָר מאָל פאַר זיין פערשווינדען אָרגאַניזירט א נייעם טרעסט פאַר דער קונסט זייד פּראָ־דוקציע. צו דעם צוועק האָט ער אָנגעגאַ־לאָרענט קיין בריסעל צוהונדערטער אינ־דוסטריעלער און פינאַנצירען, וואָס האָבען איהם מיטוואָך אָנגעוואַרט אויפ׳ן פליהען פּלאַץ, וואו ס׳איז אָנגעקומען פּלוצלונג די ידיעה, אַז ער איז פערשוואונדען.

די, וואָס גלויבען, אַז ער איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד ווייזען אַז, אַז אויך זיין פאָטער איז משוגע געוואָרען און די לעצטע יאָהרען, און אין די לעצטע מאָל איז לעווענשטיין אַרומגעגאַנגען זעהר צושטרויטער. אַלעמאָל ווענען דאָס אַלץ השערות און דערווייל בלייבט זיין פערשווינדען א נישט אויפגעקלערטע רעט־טעניש.

שטרייק פון בוי-ארבייטער הויבט זיך היינט אן

14,000 ארבייטער װארפען די ארבייט

(§) נעכטן איז אין „פילהארמאניע" זאל פארגעקומען א גרויסער מיטינג פון היגע בוי-ארבייטער, וועלכע זענען ארגאניזירט אין קלאסען-פעראיין. אין „פראצא" און אין כאדעק'שען פעראיין. צום מיטינג זענען געקומען איניגע טויזנד ארבייטער. אלס פרעזעס איז אויסגעקליבען געווארען דער פרעזעס פון קלאסען-פעראיין פון בוי-ארבייטער עלבעק. ס'האט דאן גענומען א ווארט דער פארשטעהער פון „פראצא" בעדנארטשיק און אינפארמירט די ארבייטער די סיבה צוליב וואס דער מיטינג איז געווארען צונויפגערופען. דער רעפערענט האט אנגעוויזן, אז די פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען נישט געקענט אונטערשרייבען דעם אפמאך, וועלכען ס'האבען פארגעלעגט די בוי-אינדוסטריעלער, ד. ה. אז זיי העכערען די לוינען אויף 14 פראצ. מחמת די דאזיגע תוספת גיט נישט די בוי-ארבייטער די מעגליכקייט אבצושטערן זיך א פאר גילדען אויף ווינטער, ווען ס'ווערט בכלל נישט געבויט א חוץ דעם הילען די אינדוסטריעלער נישט בעצאהלען פאר די איבער שעהן מיט 50 פראצ. טייערער, ווי דאס געזעץ זעהט פאר.

נאך דער דיסקוסיע, וואס האט זיך ענטוויקעלט ארום בעריכט איז אנגענומען געווארען איינשטימיג א רעזאלוציע אז די בוי-ארבייטער הויבען אן א שטרייק שוין פון היינט און ס'איז תיכף אויסגעקליבען געווארען א שטרייק-קאמיסיע, וועלכע האט די אויפגאבע אכטונג צו געבען, אז קיין שום בוי-ארבייטער זאל היינט נישט צוטרעטען צו דער ארבייט. סך-הכל שטרייקען 14 טויזענד ארבייטער. ס'איז אויך אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, אז ס'זאל פראקלאמירט ווערען א שטרייק אין דער גאנצער בוי-אינדוסטריע. ד. ה. אז די קאנאליזאציע ארבייטער זאלען אויך צוטרעטען צום שטרייק.

א לאדזער, װאס פאהרט קיין אויסלאנד,
מוז זיך זעצען אויפ'ן צוג... אין װארשא.

(פ) זייער אמאנינע האבען לאנג זיך אין לאדז בעמערקען א טשעקאווע ערשיינונג די צוגען, וואס געהען אפ קיין אויסלאנד, קומען אן פון ווארשא אזוי איבערפולט, אז מען קען בשום אופן נישט געפינען קיין פרייען פלאץ. עס קומט אלזא אויס, אז א לאדזער מוז פאהרען קיין ווארשא, כדי דארט זיך אויפזעצען אויפ'ן צוג... כאראקטעריסטיש איז, אז די בעהן-קאסע פערקויפט בילעטען אהן בעגרענצונג...

יודיש טעאטער אין זאל פילהארמאניע — נארוטאוויטש 20 —
לעצטע 4 פארשטעלונגען פון די לאדזער ליבלינגע
אנא יאקובאוויטש און הײמאן
היינט, מאנטאג, ווערט נישט געשפילט.
מארגען, דינסטאג, דעם 10. יולי 9 אזייגער אין אווענד
גרויסע פאפול. פארשטעלונג פון 1 זל. ביז 2,50
צום לעצטען מאל
די מאמע פון דער וועלט
לעבענסבילד אין 4 אקטען מיט געזאנג פון זאלאטארעווסקי
הויפט-ראלען ברים — אנא יאקובאוויטש דעחי — היימאן יאקובאוויטש
צום שלוס א גרויסער קאנצערט מיט'ן אנטייל פון אנא יאקובאוויטש
אלע פיעסען זענען רעזשיסירט פון הײמאן יאקובאוויטש
ס'נעמען אנטייל: פרל. בעזמאן, ווען-ינא, מאלארעוסקא, פאדערמאן, ה"ה: אריעל, אייזענבערג, בירנבוים, בלאבירסקי, האמבורגער, מאלאראווסקי, נאהוין, פאליאנסקי, צוויליך.
טענץ איינשטודירט פון טאנץ-מייסטער ב. לייבאוויטש.
געשעפטס-פיהרער בעזמאן. ביהנע-לייטער מאכט-אווסקי. מוזיק. לייטונג ל. זעלמאן.
בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.
אין קורצען האט אויפטרעטען דער בעוואוסטער אמעריקאנער סטאר
בעני אדלער
— מיט'ן אימפרעסאריא — סאלאמאן סוסמיו.

כסדר'דיגע ענטוויקלונג פון „בית-מחסה-לזקנים"

די צאהל מיטגלידער וואקסט.— די אינסטיטוציע געניסט פון פאפולאריטעט בײ די ברייטע פאלקס-שיכטען.— דער נייער בנין ווערט בקרוב פערטיג.

יערליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון „בית-מחסה-לזקנים"

(—) נעכטען 5 נאכמיטאג איז אין אינטערנאט לאקאל אויף פאמארסקא פארגעקומען די יערליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון „בית מחסה לזקנים". די פערזאמלונג, וואס איז געווען גוט בעזוכט, עפענט דער פרעזעס פון פעראיין, ה' ב. א. גליקסמאן, וועלכער ווייזט אן אז ... אויף די גרויסע שוועריגקייטען, וואס די פערוואלטונג האט געהאט דורכצוקעמפען ביים אויפבויען דעם נייעם גרויסען בנין. ער מאכט א פאראלעל מיט דער קולטורעלער טעטיגקייט פון די יודען און מערב אייראפא, וואו דאס געביט פון סאציאלער פערזארגונג געפינט זיך אויף זעהר א הויכער מדרגה און פערגלייכט דאס מיט'ן מצב אין פוילען. אט, זאגט ה' גליקסמאן, קום איך פון פאריסבאלד, וואו מען האט געבויט מיט עטליכע דייטשער גרויסארטיגער א מושב זקנים, וואס מען רעדט עטליכע יאהר געקליבען געלד און אז ס'איז שוין געווען גענוג געלד, איז מען צוגעטרעטען צום בויען. און מושך פון עטליכע חדשים איז דער בנין געווען פערטיג. ביי אונז אבער בויט מען ממש מיט מסירות נפש, מען קלויבט יאהרען דורכלויפענד נדבות און ערשט, אז דער בנין איז שוין באלד פערטיג, פעהלט צו דאס געלט כדי איהם אויסצופערטיגען.

נאכדעם, ווי ה' גליקסמאן לאזט פאר צי בעטהרען מיט אויפשטעהן די פערשטארבענע מיטגלידער און זקנים, ווערט איינשטימיג געוועהלט אלס פארזיצענדער פון דער פערזאמלונג ה' לייב עפשטיין אלס צושטעהער ווערען געוועהלט פרנס נוסבאום, ה' מענדל פרעלנער, פעליקס שטשעשינסקי און אלס סעקרעטאר ה' פעליקס לאנדוי.

דער סעקרעטאר פון „בית מחסה לזקנים", ה' ליבראניעצקי, לייענט פאר דעם טעטיגקייטס בעריכט פאר 1927. ווי ס'שטעלט זיך ארויס, ענטוויקעלט די געזעלשאפט א לעבהאפטע טעטיגקייט און צוזאמען דערמיט וואקסט אויך איהר פאפולאריטעט, וואס עס בעווייזט די צאהלען פון 300 ביז 400 נייע מיטגלידער אין דער לעצטער צייט.

דערלשנעליך זענען אין מושב זקנים אויפגענומען געווארען ביז 90 שטענדיגע זקנים און אנ'ערך 80 נישט שטענדיגע מיט עסען, הלבשה א. א.

די הכנסות האט דער פעראיין געשעפט פון מיטגלידים אפצאהל, פון א פליינער מאנאטליכער סובסידיע און פון איינציגע אנטפעהרונגען.

וואלט דער פעראיין זיך געמוזט שטיצען אויף די הכנסות פון די דערמאנטע קוועלען, וואלט זיין טעטיגקייט געמוזט רעדוצירט ווערען ביז א מינימום. אבער א דאנק דער ענערגישער ארבייט פון איהר פרעזעס, דער בעקאנטער לאדזשער עסקן ה' ב. א. גליקסמאן און דאנק דעם וואס מען קאמיטעט מיט די איבעריגע פערוואלטונגס מיטגלידער, האט די אינסטיטוציע געקאנט אזוי פיל לייסטען.

לויט'ן אפגעגעבענעם בעריכט שטעלט זיך אויך ארויס, אז די פערפלעגונג האט זיך אין מושב זקנים בעדייטענד פערבעסערט. מיט צופרידענהייט ווערט פעסטגעשטעלט די פערקלענערטע שטערבליכקייט פון די זקנים און זקנות. בעת אין 1926 זענען געשטארבען 15 פראצ. פון די זקנים, זענען אין 1927 געשטארבען נאר 5 פראצ.

וואס שייך דעם נייעם בנין, ווערט אלץ געמאן, ער זאל עהרליך פערענדיגט ווערען, וואס עס וואלט געגעבען א מעגליכקייט דער אינסטיטוציע אויפצונעמען א גרויסע צאהל עלטערע זקנים, וואס געפינען זיך אין נויט. 28 צימערן זענען פאלשטענדיג פערטיג. איצט ווערט דורכגעפיהרט די צענטראל בעהייצונג און אין עטליכע וואכען וועט דער בנין שוין ענדגילטיג פערטיג זיין.

נאכדעם מעלדעט דער סעקרעטאר, אז דער לאנגיעהריגער פרעזעס ד"ר קרא קאמינסקי האט צוליב זיין געזונדהייט שטאנד געלעגט זיין אמט. די פערזאמלונג האט איהם דערויף געוועהלט אלס עהרען פארזיצענדער.

נאכדעם, ווי די פערזאמלונג ווערט בעשטעטיגט פארצופרידען א פראיעקט ווענען ענדערונגען און סטאטוט, טרעט מען צו צו די וואהלען.

עס איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג און פאלגענדער צוזאמענשטעל: ש. י. כהן, ד"ר פראשקאווסקי, ווינפריד לאנדוי, וויהעלם רוזנער אברהם סאלאמאנאוו, אנווראר הירשמאן.

קאנדידאטען: ב. א. גליקסמאן, א. כהן, א. רובין, איגנאצי לאנדוי, פ. נעשטשאווסקי, אינזש. גרשון פראשקער.

10 בלוטיגע אנפאלען

אויף פערבינעהער איז משך פון נעכטיגען טאג

(§§) דער נעכטיגער טאג איז געווען רייך מיט בלוטיגע פארפאלען, בעת וועלכע פיל פערזאנען זענען בושעדיגט געווארען מיט מעסערס און בעקומען שווערע וואונדען. עס איז א רשימה פון די געליטענע: דער 27-יעהריגער וואלף וועלדמאן, פראנציסקאנער 88 איז בעפאלען געווארען פון אונבעקאנטע פערזאנען און בעקומען מיט א שטיק אייזען שווערע וואונדען אין קאפ. סטאניסלאוו טשעפאניאק האט בעקומען א לאך אין קאפ דורך א שטיין. ביים רוג חסכאדניא און גארוואלינסקא האט סטעפאן זענדעל בעקומען מיט א טעמפ שטיק אייזען איינע שטארקע קלעפ אין קאפ. יוזעף בארטשאק האט ביים רוג זגערזשער און לוטאמירסקא בעקומען מיט א מעסער אין קאפ.

סך-הכל האבען אין משך פון נעכטיגען טאג 10 מענשען געשפירט דעם טעם פון מעסער'ס און אייזענס, צוליב וואס מ'האט געמוזט צו זיי ארויסרופען די גיכע הילף.

—0—

זאל „פילהארמאניע"
היינט מאנטאג, 9 אז. זינגט אונווידערופליך צום לעצטען מאל
דער איינציגער און אונפערגלייכליכער חזן
יאסעלע ראזענבלאט
(ניו-יארק)
בעם קלאוויר: א. עלשטיין (ניו-יארק)
אין פראגראם: „דאס פוילישע שטעטעלע", „קדיש", „הבט משמים", „עקבית", „אלוהי נשמה", „יעלה ויבא", „אומעטיגער ניגון", „רבי ישמעאל", „ישתבח", „אב הרחמים" א. א.
דער קלײנער צאהל איבערגעבליבענע בילעטען איז צו בעקומען היינט א גאנצען טאג ביי דער קאסע פון „פילהארמאניע".

גרויסע שרפה
איז קאשוב'ס פאבריק.

(§) נעכטען נאכמיטאג איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער פאבריק פון קאשוב און קרילאוויצקי, וואס געפינט זיך אויף דרעוונאווסקא 77.

פון אנ'אונבעוואוסטער סיבה האט אנגעהויבען צו ברענען א מאלען ביינוואל, וואס איז געלעגען אויפ'ן הויף. באלד האט דאס פייער זיך צושפרייט אין ארומנעבאפט אויף די איבעריגע באלעגנס מאנופע. די ארויסגערופענע פייערלעשער איז נאך שווערער פיה געלונגען צו לאקאליזירען די שרפה. א בעדייטענדע צאהל פוימאל-באלענס זיינען פערברענט געווארען.

דער היזק איז זעהר גרויס. מ'דערכענט, אז די סיבה פון דער שרפה איז א ברענענדע פאפיראס, וואס אימער האט אונפארזיכטיג געווארפען אויפ'ן מאנופע.

צעמענט
פון אלע פוילישע צעמענט-פאבריקען האבען אין פאס-ווייזע צו פאבריקס-פרייזען עמפעהלט די פירמע
H. ŻMIGROD i S-ka
קאנסטאנטינער 99,
טעל. 11-88 15-60.

דיסאוועטישע האנדעלס-פארשטעהער
ווילען ווייטער 2-יעהריגע קרעדיטען

(:) ווי מיר האבען שוין נעכטען געמעלדעט זענען קיין לאדז געקומען די פארשטעהער פון סאוועטישע האנדעלס-מיסיעס.

איצט דערוויסען מיר זיך, אז נעכטען איז אויך קיין לאדז געקומען דער צווייטער פארשטעהער פון „טארגפרעד" און רעפרעזענטאנט פון „יוניעסטארג" ה' ליזארעוו, וואס האט נעכטען צוזאמען מיט די איבריגע סאוויעטישע האנדעלס-פארשטעהער געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט א רייה היגע טעקסטיל-אינדוסטריעלער. די סאוועטישע האנדעלס-פארשטעהער ווילען קויפען בעסערע און ערגערע מינים וואל-סחורות און פערשידענע מינים באוועל-סחורות.

ווי מען טיילט אונז מיט שטויסען זיך די אונטערהאנדלונגען אן אויף די זעלבע שוועריגקייטען, ווי ביז אהער, מחמת זיי פערלאנגען כסדר 2 יעהריגע קרעדיטען.

אין שטורם פון לײדענשאפטען.

שפאנענדער ראמאן, פול שטורמענדע איבערלעבונגען און ליבעס-אװאנטורעס.

(76-טע פארטזעצונג)

— דא איז דער שליסעל — האט רידער געזאגט.

האלטענדיג דאס ליכט אין האנד, האט לינקאלן אויפגעשלאסען דעם קעלער און איז ארוּפ אויף די טרעפ. אלע זענען בעגאנגען נאך איהם.

פלוצלינג האט זיך לינקאלן אבגעשטעלט.

— ווער איז דא? האט ער געשרײען געפרעגט.

— ווער זאל דא זײן? האט מען פון קעלער געענטפערט, איך מיט די ווערטער האט זיך בעוויזען די פערמערין

— דוו — האט לינקאלן פערוואונדערט געפרעגט, וואס טוסטו דא אליין ביינאכט?

— איך זיך א ארט ווי זיך צו בעהאלטען פון דירן האט זי געענטפערט.

— איך רעכען אנ'אנדערע זאך, האט בערנארד געזאגט, איהר בעהאלט דא דעם פערברעכער נארדהיים מיט זיין דאמע אין שווארצען וואלד.

גריעטא האט זיך הילכיג צולאכט.

— שטיל! — האט לינקאלן ביי'ז א געשריי געטון, דו וועסט שוין בא מיר לאכען אויב איך וועל דא עפעס געפינען!

— עס איז אהן שום ספק, אז די דאמע איז דא! האט רידער געזאגט זיך איינבויגענדיג, זעהט נאר!

— הענטשקע! האט בערנארד געזאגט. דאס איז דער דאמעס, זי האט עס דא פערלוירען!

— וואס האסטו יעצט זאגען? האט לינקאלן מיט א ווילדען כעס געזאגט צו גריעטא'ן, און יעדער אויסוואורף איז אויך אודאי דא איהר זאכען טון, אז מיט איהר קען מען זיך נישט אנדערש פערגעהן!

רידער האט זי מיט אנ'עקעל אנגעקוקט.

דער פראקוראר מיט דעם פערמער האבען ווייטער געזוכט.

פאקס איז געשטאנען בײ דער טיר.

גריעטא איז צו איהם צוגעגאנגען.

— אלטער טויגענישט! — האט ער בייז געזאגט, דו האסט דאס פערשלאסען די טיר פון קעלער?

זי איז ארויס פון קעלער.

— איך גיב אכטונג! איך ענטלויף פון דאנען, נאר איך וועל זיך מיט דיר אבדרעכענען! האט זי צו פאקס'ן א געשריי געטון און איז פערשוואונדען געווארען.

די אונטערזוכונג האט זיך געענדיגט, אין קעלער איז קיינער נישט געווען.

די פענסטער פון קעלער זענען געווען זעהר הויך און דערצו גוט פערמאכט, אז דורך זיי האט מען נישט געקענט ארויסגעהן.

דאס איז געווען א רעטעניש!

די פערמערין וואלט דאך נישט געהאט ארעגעגאנגען, ווען דא וואלט נישט געווען בעהאלטען די דאמע.

דער פערמער איז געווען זעהר אויפגערעגט.

— יעצט וועל איך ארבייטען, האט ער דראהענדיג און בעזן אויסגעשריגען, איך וועל זי צווינגען זיך מודה זײן, וואו זי האט בעהאלטען די דאמע!

ער איז ארײנגעלאפען אין הויז און באלד צוריק ארויסגעלאפען אויפ'ן הויף.

דערווייל האט בערנארד מיט רידערן אויסגעזוכט אלע צימערן פון הויז.

פלוצלינג האט זיך פון אלע דערהערט א געשריי פון א פרוי.

דאס האט געשריגען גריעטא, וועלכע די פאליציאנטען האבען פערהאלטען.

— זעהט איהר דען נישט ווער איך בין? איהר קענט דען מיך נישט! — האט די פערמערין געשריגען רייסענדיג זיך פון זייערע הענד.

— ארויסגעהן פון פערמער איז אלעמען מערקווירדיג, האט מאנקעל געזאגט, און איהר זענט נישט קיין אויסנאהם.

דערהערענדיג דאס געשריי האט זיך לינקאלן ווי א ווילדע חיה אווארף גענומען אין אלעם.

גריעטא האט דערזעהן איהר מאן.

— דערבארימט זיך אויף מיר, לאזט מיך! האט זי געשריען אין פולשרעק.

— דו ביסט דא! — האט לינקאלן אויסגעשריגען, ווארפענדיג זיך אויף איהר, וואו איז די דאמע, וואס דו האסט בעהאלטען אין קעלער?

— איך ווייס נישט, וואו זי איז, זי איז אוועק! האט גריעטא געענטפערט.

— זיי זיך מודה! האט דער פערמער געשריגען, דו האסט זיי בעהאלטען די דאמע מיט דעם פערברעכער, וועלכען פאליציי זוכט!

— ניין, דעם פערברעכער האב איך נישט בעהאלטען, ער איז דא נישטא!

— אבער דו ווייסט פון איהם!

— איך ווייס גאר, אז ער איז ערשט נישט לאנג געווען אין פעלד הינטער די פערמע.

דערהערענדיג די ווערטער איז מאנקעל געווארען אויפמערקזאם.

— הינטער דער פערמע? האט לינקאלן געפרעגט, און די האסט צו איהם די דאמע ארויסגעלאזט?

— ניין, זי איז נאך געווען אין קעלער!

— עס איז פאלש! זיי זיך מודה! האט דער פערמער ביי'ז געשריגען.

— דאס איז אמת! איך וויס נישט, וואו זי איז פערשוואונדען געווארען, זי איז אודאי ענטלאפען.

— און דער פערברעכער נארדהיים!

— פרעג זיך ביי דער פרוי אין גאסט-הויז, זי איז דאך זיין פרוי — האט גריעטא בייז געענטפערט — ער האט די אבגעווארט ארום דער פערמע און ער האט זיך געוואלט מיט איהר צונויפקומען ערגער זי אהקקפיהרען און יעצט איז זי אויך פערשוואונדען געווארען!

— ווי, זי איז אויך אוועק?

— מעהר וויס איך נישט.

— לינקאלן האט געריסען גריעטא'ן צוריק ארײנגעשלעפט אין הויף.

דערהערענדיג בעריעטא'ס רייד איז לינקאלן ארײנגעלאפען אין גאסט-הויז.

וואנדא איז דארט נישט געווען.

דא איז ווייטער עפעס אונפערשטענדליכעס!

אדער וואנדא האט זיך געראטעוועט פון דער דאמע מיט איהר מאן, אדער איהרע שונאים האבען זי געצווינגען צו פערלאזען בײנאכט די פערמע.

— מיר דארפען זיי יאגען. האט רידער אויסגעשריגען, נארדהיים איז דא געווען, און דאס איז אהן א ספק, אז די דאמע איז זיך מיט איהם צוזאמענגעקומען! עס ווייזט אויס, אז דאס אלץ איז געווען פריהער אבגערעדט! איך פערשטעה גארנישט די פערמערינס אויפפיהרונג!

— יעצט זעה איך, אז מען קען צופיל נישט פערשולדיגען דעם פערמער, פארוואס ער בעהאנדעלט שלעכט זיין פרוי, האט בערנארד געזאגט, זי פערדינט עס. פון איהר זייט איז געווען פערברעכעריש צו בעהאלטען דער דאמע מיט נארדהיים, און נישט איבערגעבען זיי אין אונזערע הענד.

(פארזעצונג קומט)

שכור'ערהייט האט ער געוואלט בעווייזען קונצען
און צושפאלטען זיך דעם מח,

(§) דער 38-יעהריגער ווינצענטי בראבא האט נעכטען ארײנגעכאפט א היבשע פאר כוסות. שפעטער איז ער אוועק מיט ויינס א חבר אין קאנסטאנטינער וואלד און געריהמט זיך. אז ער קען ארויפקריכען אויפ'ן שפיץ פון העכסטען בוים. הגם ער האט געטרונקען. די חברים האבען זיך געחוזק און בראבא האט זיך גענומען צו דער מלאכה. געפונענדיג זיך שוין גאנץ הויך האט דער בראנפען גענומען ווירקען און ער איז אראבגעפאלען אזוי אונגליקליך, אז דער מח איז בײ איהם צושפאלטען געווארען, אין א גופס'ן צושטאנד האט מען איהם אבגעפיהרט אין שפיטאל.

נייער פאהר-פלאן
אויף די מלוכה-באהנען.
גילטיג פון 15. מאי.

קאלישער וואקזאל:

עס קומען אן	עס גייען אפ
1.44 פון ווארשע פאספאזשיר-צוג	0.05 קיין פויזן דורך קוטנא
2.47 " פויזן פאספאזש.-צוג	2.01 " פויזן פאספאזשיר-צוג
6.29 " פויזן שנעל-צוג	3.08 " ווארשע " "
6.43 " קראקא, קאטאוויץ פאסאזש.-צוג	6.38 " ווארשע שנעל-צוג
6.59 " פויזן, קאטאוויץ " "	7.16 " ווארשע פאספאזשיר-צוג
7.46 " לאוויטש, קאטאוויץ " "	8.00 " אסטראווע " "
8.51 " פויזן דורך קוטנא	8.30 " קאלושעק
9.00 " אסטראווע דורך קוטנא	9.08 " פויזן דורך קוטנא
10.02 פון ווארשע דורך קוטנא	12.31 " פויזן לוקסוס-צוג (מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג)
11.01 " לעמבערג דורך קוטנא	12.59 " פויזן פאספאזשיר-צוג
12.28 " ווארשע לוקסוס-צוג (מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג)	13.15 " ווארשע (דירעקט)
12.46 " ווארשע פאספאזשיר-צוג	13,35 " ווארשע פאספאזשיר-צוג
13.10 " פויזן דורך קוטנא	14.15 " קוטנא
13.20 " פויזן דורך קוטנא	15.30 " אסטראווע " "
13.15 " קאלושעק	15.35 " לעמבערג
13,18 " פויזן לוקסוס-צוג (מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג)	15.40 " לאוויטש " "
16.50 " פויזן פאספאזשיר-צוג	18.26 " ווארשע לוקסוס-צוג (מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג)
16.55 " לאוויטש " "	19.02 " פלאצק דורך קוטנא
20.49 " פלאצק דורך קוטנא	19.11 " אסטראווע פאספאזשיר-צוג
21.45 " ווארשע דורך קוטנא	19.20 " לאוויטש " "
22.05 " לאדז [illegible] (אין טאג ווען עס איז גויטיג)	20.00 " לאדז " " (אין טאג ווען עס איז גויטיג)
23.12 " ווארשא שנעל-צוג	21.00 " קראקא און קאטאוויץ
23.25 " אסטראווע פאספאזשיר-צוג	21.56 " פויזן פאספאזשיר-צוג
23.35 " קוטנא.	23.20 " פויזן שנעל-צוג

פאבריקס-באהן:

עס קומען אן	עס גייען אפ
1.48 פון קאלושקי פאספאזשיר-צוג	1.25 קיין קאלושקי
5.00 " " "	4.50 " "
6.50 " " "	6.40 " "
7.44 " " "	7.20 " ווארשא שנעל-צוג
7.40 " " "	8.30 " קאלושקי
8.40 " " "	9,85 " טארנאברזשעג
9.50 " טשענסטאכאו פאספאזשיר-צוג	10.35 " קאלושקי
11.10 " קאלושקי " "	11.50 " קאלושקי
12.45 " קאלושקי " "	14.15 " קאלושקי
13.30 " סקאזשיסק " "	14,35 " קאלושקי
14.40 " קאלושקי " "	15.15 " קאלושקי
15,48 " קאלושקי " "	16.20 " טשענסטאכאו
16.35 " ווארשע " "	17.20 " קאלושקי
18.45 " קאלושקי " "	18.25 " קאלושקי
19.55 " טארנאברזשעג " "	18.45 " סקאזשיסק
20.00 " ווארשע שנעל-צוג	19.20 " ווארשע פאס[illegible]
20,26 " קאלושקי	19.35 " קאלושקי
21.25 " קאלושקי (זונטאג און חגא)	20.13 " קאלושקי
21.53 " קאלושקי (ווען ס'איז נויטיג)	21.45 " קאלושקי
	23.45 " קאלושקי

דרוקזאכן
אלערליי

ווערען שנעל און פראמפט אין דער פיינסטער אויספיהרונג און די מאדערנסטע שריפט אויסגעפערטיגט

סלעפסידרעס
(מאדערנ-אנצייגען)
ווערען אין פערלויף פון 2 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפט איבער דער גאנצער שטאט.

בוכדרוקעריי
ע. און מ. האמבורסקי
פיעטריקאווער 16. טעל. 47.

אכטונג, בוען-מאטעריאלען-סקלאדעס!!!
טארטאק-אבפאלעכץ
צום ברענען, פעטערדיגע לאנגע טרוקענע ברעטלעך, ווי אויך האלץ אין שטאפעס ליפערט ביליג אין וואגאן-לאדונגען.
„Standard", Wronki Wlkp.

פערלוירען געוואָרען
א גאטיך-ביכעל מיט וועקסלען אויף דער סומע פון 100 זלאטיס אונטער-געשריבען דורך ה. ה. אירענשטיין פון ווארשע 4 בלאנקא-וועקסלען אויסגעפ. פ. סטערנפעלד אויף 200 זל., 2 מעטריקעס און א לעגיטימאציע-קוויט אויף 65 זל. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוגעבען געגען הויכע בעלוינונג פאלודניאווא 81, צו ה' טשיכא. דיסקרעציע געזיכערט. בעמ.: אלע בעוואָרענישען זענען פארגעוועמען געוואָרען. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג.
3276

לעטשניצע
17 זגערסקא 17, טעל. 23-16.
אלערלעי קראנקהייטען ווערען עמפפאנגען דורך ספעציאליסטען דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אווענד.—טעסטס, עלעקטריזאציע, מאסאזש, קינסטליכע בערגזאן-בעשטראהלונגען איספיצונגען גאנצען שקאר צאהלונג.

שטייער-בעראטונג
„ארגוס" זאכאדניא 36
איינצאהלונג פון שטייערן און ערלעדיגונג פון אלע שטייער-ענינים.

וויכטיג פאר די, וואס פאהרען אויף אורלויב-אפרוה!!
ווילט איהר אפטער אורלויב גוט פערברענגען? ווילט איהר האבען אנגענעהמע געזעלשאפט? פאהרט אויף אפרוה נאר אין
פענסיאנאט
„WYGODA"
St. GŁOWNO, Polenice, Wila Pabiańskiego
obok Nowego Otwocka, przy lesie
סטאציע גלאוונא-פאלעניצע
ווילע פאביאנסקי נעבען נאווא-אטוואצק
טעלעפאָן: גרויסע זוניגע צימערן. כשר'ע, היגיענישע און געשמאקע קיך. הערליכע געגענד. קאנקורענץ-פרייזען
40% ביליגער ווי איבעראל!
בעמערקונג: בעסטעהענד אין גוטיג מיטצובריינגען.
צו ווענדען זיך דירעקט צו פרוי אפעל אין פענסיאנאט „ווינאדא"
פאר יונגעלייט און ערהאלונגסבעדורפטיגע

מעכאנישע שלאסעריי און שווייסעריי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11/13
אננאהמע פון פערשידענע מאשינען-רעפאראטורען און אויטאגענישע שווייסונגען. ב.מ.: צום שטריקער-סעזאן פערטיג איך אויס שיפען, שטענדערס, מעסט-אפאראטען, שטיינער א. ז. ו.
שנעל און ביליג! שנעל און ביליג

ערשט ערשינען:

ישראל ראבאן.
הינטערן פלויט פון דער וועלט
לידער. — פרייז 2 זל.

ישראל ראבאן.
די גאס
ראמאן פון גרויסשטעדטישען לעבען.
פרייז 7 זלאטיס.

צו באקומען ביי:
Wydawnictwo Sz. Goldfarba, Warszawa, Szczęśliwa 3
אין לאדז (בוכהאנדלונג „קולטורא" פיעטריקאווער 50
(בוכהאנדלונג ש. בערלינסקי, אלטשטאט 12.

לעזט און אבאנירט
— דאס —
לאדזער טאגעבלאט

Zjednoczone Fabryki Maszyn
„UNIA"
dawn. C. Blumwe i Syn, Sp. Akc
BYDGOSZCZ-WILCZAK
די גרעסטע אין פוילען ספעציאל-מאשינען-פאבריק ליפערט אלס ספעציאליטעט:
קאמפלעטע איינריכטונגען פאר האלץ-בעארבייטונג.
מיט אנפראגען זיך צו ווענדען צום פארטרעטער:
Inżynier G. Praszkier,
Łódź, Zawadzka 16a
Tel. 2-752.

שרייבט אייערע קרובים אין אמעריקא,
אז אויב זיי ווילען פאהרען פאר א ביליגען פרייז קיין לאדז, זאלען זיי זיך אנשליסען אין די אויספלוג (עקסקורסיע) גרופע, וואס עס ארגאניזירט דער ניו-יארקער קארעספאנדענט פון „לאדזער טאגעבלאט" ג. אייזנער.
שרייבט אויך אייערע קרובים אין אמעריקא, אז ג. אייזנער שיקט איבער דאלארען קיין פוילען און רעכענט ביז 50 דאלאר—1 דאלאר און ביז 100 דאלאר נאר 2 דאלאר.
אלערליי פוילישע דאקומענטען, די בעגלייבערונגען (לעגיטימאציעס) קאסטען הינגען קויף און פערקויף מיט בעשטעטיגונג פון פוילישען קאנסול, קענען אויך אויסגעארבעט א פאר ביליגען פרייז.

Gustave Eisner 1133 Broadway NEW-YORK City

וויכטיג פאר רייזענדע
נאך בידגאשטש!
כשר'ע שמאקהאפטע מיטאגען און אווענדברויט
בעקומט מען
Maks Landsman, Bydgoszcz,
Poznańska 5, tel. 16-76
טראמוואי-פאסטאמענט.
— געגרינדעט אין יאהר 1920 —
ווארשאווער קוך.
געזעלשאפט פאר ארנטליכע אפרוה-ארט פאר רייזענדע!

א געוועלב
צו פערמיטען ווי אויך א לאקאל אויף א פאבריק
גדאנסקא 59.
4341

א זעלבסשטענדיגער
קירזשנער
ווערט געזוכט ווי אויך פראקטיקאנטען שניי-דער-געזעלען. זיך צו ווענדען „Tanie Źródło"
פלאץ-וואלנאשטשי 7.
3271

Zdolna podręczna
do pracowni sukien potrzebna.
Wiadomość w admin. „Lodz. Tagebl."

לוי-ביבליאטעק
א. נ. א. אייזענשלאס
פאלודניאווא 1, ליגקע אפיצינע 3 שטאק.
די ביבליאטעק איז אפען מאנטאג און מיטוואך פון 6—10 אווענד און שבת פון 1—10 פינטאג און פון 4—10 אווענד. איינשרייבען קען מען זיך יעדען טאג פון 6—10 אווענד.

To, o czem każda kobieta i każdy mężczyzna przed ślubem wiedzieć powinni, dowie się z naszego bezpłatnego prospektu
Warszawa skrz. poczt. 466
Na przesyłkę załączyć znaczek.

אשרי אדם שמע לי!
לשקד על דלתתי יום-יום
כי הולך בתום ילך בטח
און אז דו דארפסט ערלעדיגען מאנראוועס זאלסט זאלסטו גלייך קומען צו לויטען אין ביורא
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען פיטעס לויט'ן אוסטאוו, קאנטע סטראהטס, קלעפזאלטס, זהמעזופיטעסעניעס, אויף אלע שטעט אין פוילען אקטען, אינטערציזיעס, אפעלאציעס, קארגע און ציווילע שותפות-אקטען, איבער-זעצונגען אין אלע שפראכען.
אכטונג
י. מאנעלא רעסטס-קאנסולענט.

פאקען-זייען
מיט ציגנישע דערויה.
עלטסטער פעלדשער
מ. ראזענצווייג
וואכאדניא 29, — געוועזענער פיליטאריגער פעלדשער אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל
הילט אויך געשווירען אלער ארט לויט מעטאדע פון פראפ. ביער — אהן אפעראציע

גאנץ לאדז מוז וויסען!
אין פערלויף פון 3 טאג קען יעדער האבען
עלעקטריש בעלויכטונג
אין שטוב אויף ראטעס
אויסצוצאהלען וועכענטליך פון 8 זל. א.ז.ו. נעמ אויך אן מאטארען צו רעפארירען, איבער-ארבייטען ליכטשניקעס אויף אראניטשניקעס, פראקטעלען פון דער עלעקטראחניע. אלעס ערלע-דיגט ביליגער און רעיעל ווער די קאנצעסיאָ-נירטע פירמע וואס איז סערענטאווארטליך פאר דער לאדזער עלעקטראחניע
פ. ל. עוואן, לאדז קאנסטאנטינער 58
[illegible] טעגליך פון 8 פריה ביז 11 א.ז.ו.
בעמ.: שפרעכשטונדען פון 2—3, 8—11 נאכט.
עלעקטרישע לאמפען אין גאז-שאנדקעס מיט 25 ביליגער פון פרייז-קוראנט. פאבריקען בע-קומען א טעכנישען ראבאט מיט גוטע קאנצעסיעס.

שרייבען
שנעל און שעהן
לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך הערט אויסגעלערנט גוט שרייבען א יודישען בריוו אויף דעם וואס קען געריכט אין א חודש-צייט.
זאוואדזקא 19, פראנט 1 שט.

פאר 3 זל.
קען מען בעקומען עלעקטרישע ליכט אין שטוב. ווי אויך זעמטליכע רעפאראטורען צו ביליגע פרייזען
מ. וואלדמאן, אל. קאשטשושקי 21

Dr. Ludwik Falk
ספעציאל-ארצט
פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
נאווראט 7, טעל. 28-07
ימאציג [illegible] פון 10—12 און פון 5—7 אווענט

פאר 10 זל.
לערנט איר אויס
טאנצען
פאר אנפאנגער הייבט זיך אן דער קורס דעם 3-טען פון יעדען חודש.
איינשרייבונגען אין דער טאנץ-שולע
פאלודניאווא 6.
מיט אכטונג ד. [illegible]

אנאנסמענטס-פרייזן: [illegible]
Redaktor-wydawca R. Hamburski
Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi. Piotrkowska 16.